

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3128

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poizne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Odločne besede našega vladarja o naši miroljubnosti in neomajni zvestobi do Francije

«Mogoče ste pričakovali pri prihodu semkaj, da boste pričali kakšnim neredom, kakršne slika domišljija naših neprijateljev. V tem primeru se zelo bojim, da boste razočarani.» To so bile besede, ki je z njimi Nj. Vel. kralj Aleksander odgovoril posebnega poročevalca pariškega lista «Petit Journala» Jeana Couvreurja, kateremu je med drugim izjavil:

«V tujini mnogo govore na naš račun in marsikaj tudi verjamejo. Toda mi nikomur ne delamo ovir, da ne bi prišel k nam, da se sam prepriča, kaj se pri nas dogaja. Nam ni treba ničesar skrivati. Smo zdrav, krepak rod. Narod ne odobrava zlonamernosti nekaterih nezadovoljnih, še manj pa posluša nasvete svojih neprijateljev iz tujine.»

Dopisnik je nato pripomnil Nj. Vel. kralju, da tudi Francijo v tujini mnogo obrekujejo.

«Razumljivo,» je odvrnil Nj. Vel. kralj, «bogata in močna Francija je predmet pohlepnosti za mnoge. Manj bogata in manj močna, toda zdrava in uravnotežena Jugoslavija takisto ne daje mirnega spanja istim zavidljivcem. Toda jaz mislim, da ni treba izgubljati hladne krvi in da je treba pokazati izzivalcem mirnost in hlad-

nost. Kakor Francija tako tudi Jugoslavija ne misli nikogar napasti.»

Po teh besedah se je pogovor nadaljeval o Franciji. Dopisnik z veseljem ugotavlja, da je Nj. Vel. kralj nenavadno toplo govoril o njegovi domovini. Ko je dopisnik omenil nedostatke francoske propagande v tujini, mu je kralj odgovoril:

«Upam da to, kar omenjate, ne zadeva nas. Franciji ni v Jugoslaviji potrebna nikaka propaganda. Pridite s komerkoli k nam, pojdite v najbolj skrito vas in potem mi povejte, ali danes Francijo manj ljubimo kakor pred 20 leti.»

Dopisnik priznava, da se je tudi sam prepričal o ljubezni, ki jo Jugoslavija goji nasproti Franciji. Neki Francoz v Beogradu mu je rekel: «Jugoslovensko prijateljstvo do Francije je čisto sentimentalno, to je ljubavna pogodba, podpisana s čvrsto roko na življenje in smrt.»

Jean Couvreur navaja naposled besede Nj. Vel. kralja, da Jugoslavija nikoli ne bo pozabila Francije, in pravi, da je odhajal z Dedinja s toplimi občutki, ki so jih zbudile tople in prijateljske kraljeve besede.

Zanimiv govor senatorja Banjanina o punktaših in klerikalizmu

Med razpravo o proračunu v senatu je dne 28. marca govoril senator g. dr. Jovo Banjanin in v uvodu svojega pomembnega govora naglasil, da je sestavljen državni proračun v znaku najskrajnejšega varčevanja, ki ga narekujejo sedanje gospodarske razmere. Prav lahko je kritizirati proračun, da ne zadošča vsem potrebam, toda vsakdo mora priznati, da je treba upoštevati gospodarsko stanje, ki ni takšno samo pri nas, marveč po vsem svetu. Govornik je nato prešel na politična vprašanja in se je najprej dotaknil zunanjepolitičnih vprašanj. Obširno je orisal načrte, ki se kujejo na vseh straneh glede Srednje Evrope, v kateri zavzema važen položaj Jugoslavija. V svojem govoru je med drugim izjavil:

«Uja agitacija za obnovo avstro-ogrske monarhije

je postavila bedasto trditev, da je samo razbitje avstro-ogrske monarhije vzrok sedanji gospodarski stiski. Ta agitacija se je vršila zelo spretno in posrečilo se ji je, prepričati o pravilnosti te trditve celo nekatere vplivne ljudi v Parizu in Londonu. Mi, ki živimo v teh krajih in ki nabolje poznamo razmere v Srednji Evropi, smo dolžni sebi in vsej ostali Evropi, da to laž razkrinkamo. Pri vsem tem gre samo za upostavitve Habsbur-

žanov in njihove monarhije, ki je bila z izidom svetovne vojne za vedno pokopana.

V svojih nadaljnjih izjavanjih je senator Banjanin obširno orisal

politiko, ki se vodi iz Rima.

Opozoril je na znano dejstvo, da je francoski senator Baranger, ko je nedavno potoval v Rim, da bi proučil možnost zblizanja med Francijo in Italijo, dobil odgovor, da zahteva Italija za sodelovanje s Francijo popolnoma svobodno širjenje na Jadranu in v Podunavju. Povsem naravno je, da meri to širjenje Italije v prvi vrsti na našo državo.

Mussolini pa nima samo tega načrta. V drugem žepu ima tudi načrt, preračunan na sodelovanje med Italijo in Nemčijo v Srednji Evropi. To je stara politika, ki se vodi na drugi strani Jadrana in ki ima vedno dva računa, vedno dve železi v ognju. Treba se je samo spomniti na odkritja znanega angleškega pisatelja Steeda, ki je odkril podroben načrt o sodelovanju Italije in Nemčije v Srednji Evropi. Po tem načrtu pa naj bi se ustvarila

podunavska zveza pod nemško-madžarskim vodstvom.

V to zvezo (federacijo) bi prišle Madžarska, Hrvatska, Dalmacija, Bosna in Hercegovina in del

Slovenije, medtem ko bi drugi del Slovenije pripadel Italiji. Ta federacija bi bila v carinski zvezi z Nemčijo, Avstrijo in Italijo. To je načrt, ki naj bi dal Nemčiji in Italiji v Srednji Evropi gospodvalen položaj, Rumuniji, Srbiji, Bolgariji in Grčiji pa bi milostno pustili pravico, da se združijo v balkansko zvezo, toda pod italijanskim vplivom. S tem bi se obenem odprla pot za pridružitve Avstrije k Nemčiji.

Ta načrt je propadel. Toda predsednik avstrijske republike g. Miklas je v razgovoru z berlinskim novinarjem, ki ga je objavila «Neue Freie Presse» v svoji številki z dne 12. novembra 1932., sprožil

nov načrt o državni zvezi v Srednji Evropi.

Prezirajoč mirovne pogodbe, naglašja v tej izjavi g. Miklas, da male države, naslednice Avstro-Ogrske, niso sposobne za samostojno življenje. Že dejstvo, da si šef države upa na ta način govoriti o sosednjih državah, je edinstveno v mednarodnem življenju. G. Miklas pa je pri tem izdal tudi še svoje posebne načrte, kako bi se morala urediti Srednja Evropa. Izvršila naj bi se gospodarska spojitev vseh držav med Severnim morjem in Jadranom, med Renom in Transilvanskimi Alpami. G. Miklas milostno dopušča, da posamezne države v tej sestavi ohranijo še nadalje nekako samostojnost. Slični so tudi

načlepi, ki se kujejo v Budimpešti.

Njihov glavni zagovornik je grof Bethlen, bivši predsednik madžarske vlade, a zdaj gonilni duh madžarske zunanje politike. Ni dolgo tega, ko je potoval v Nemčijo, da bi prepričal tamošnje odločilne činitele, da je namenjena Madžarski velika naloga v zgodovini kot pregraja med severnimi in južnimi Slovani. G. Bethlen bi si rad zagotovil gospodarstvo nad vsem ozemljem od Karpatov na Balkan. Zaveda se pa, da Madžari sami tega nikdar ne morejo doseči, in zato išče podpore v Berlinu.

Najnevarnejši načrt, ki grozi mirnemu razvoju Evrope,

pa je načrt, ki je bil sestavljen na nedavnem sestanku med Mussolinijem in Macdonaldom v Rimu. Čudna je ta izprememba angleške politike. Ko je pokojni Aristid Briand z apostolsko vneto pridigal misel vseevropske zveze, je angleška politika zatrdjevala, da Anglija ne more soglašati s tem načrtom, ker je že sama ogromna država, ki se razteza na vseh pet delov sveta. Danes pa hoče ista angleška politika stopiti v direktorij evropskih velesil, ki naj bi fašizmu in hitlerjanstvu zagotovil nadvlado nad Evropo. Ne vem za postopke te politike, vem pa za gotovo, da bi bila taka nadvlada nevarna za mir vsega sveta in da bi prinesla Evropi razdor, ki mu ni videti konca.

Že za časa mirovnih pogajanj, zlasti pa v prvih povojnih letih se je začel naglašati

nauk o razdelitvi narodov na velike in majhne.

Začela se je delati razlika med glavnimi državami in državami z omejenim pomenom. V Zenevi je bila samo ena diplomacija, ki je stalno

branila načelo enakopravnosti in enakosti velikih in malih držav, a to je bila diplomacija Francije. Aristid Briand, Herriot, Tardieu in Paul-Boncour so vedno naglašali, da se mora Evropa urediti tako, da bi imeli vsi narodi enake pravice, žal pa njihov glas ni bil nikdar dovolj uvažen.

Pohvalna izpreminjevanja mirovnih pogodb se vodi v zadnjem času z geslom, da se morajo te izpremembe izvesti na miren način. Zagovorniki te politike naj se že vendar enkrat zavedajo, da izprememba ozemeljskih določb v mirovni pogodbah na miren način ni nikdar mogoča.

S teh zunanje-političnih vidikov je treba presojati tudi dogodke in pojave v našem notranje-političnem življenju, kajti samo s tega stališča jih lahko pravilno presodimo. Tu imamo predvsem punktacije, ki so bile izdane v Zagrebu. Te punktacije so bile izdane na zahtevo Svetozara Pribičevića. Vsi se boste še dobro spominjali,

da je nastopal Svetozar Pribičević v prvih letih Jugoslavije kot apostol centralizma. Storil je vse, da bi vplival tudi na vodstvo državne politike v tem duhu. Vse svoje nasprotnike je obtoževal, da so protidržavni in proti vladajoči rodbini. On je prvi zanesel zmedo v našo državno upravo: vse je izkušal vpreči v metež strankarstva, samo da bi si zagotovil oblast. Zbral je okrog sebe mnogo dobrih, iskrenih in poštenih jugoslovenskih ljudi med Srbi, Hrvatini in Slovenci. Z njihovo pomočjo bi mogel Pribičević mnogo storiti za zblizanje vseh naših pokrajin, toda on je zlorabil tudi zaupanje teh ljudi in je hotel tudi nje porabiti le v to, da bi si zagotovil oblast. Pribičević se je takrat nazival jugoslovenski Mussolini in hotel je biti človek železne roke. Sedaj pa se v izseljenstvu izdaja za največjega borca za parlamentarizem in demokracijo.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je senator Banjanin dokazoval nasprotje med Pribičevićem do 6. januarja in med Pribičevićem po 6. januarju. Navedel je celo vrsto Pribičevićevih govorov in člankov. Povsod je Pribičević hotel biti v ospredju. Tako je bil tudi prepričan, da je

rojen za naslednika Stjepana Radića.

Poznam ga nad 20 let in vem, da je vseskozi človek z boleznimi častihlepljem. Zato mi je tudi njegovo početje razumljivejše. Pribičević živi v

boleznimi domišljiji, da je izid svetovne vojne njegova zasluga, da je jugoslovensko zedinjenje njegovo delo.

Po naklepih tega boleznega moža

so nastale zagrebške punktacije.

Treba je samo pogledati, kdo je bil vse na konferenci, ki so te punktacije sestavljali. Ta gospoda ni našla niti besede obsodbe proti napadom na naše ozemlje in ne proti peklenskim strojem, katerih žrtve so postale ženske in nedolžni otroci.

Ta punktaška gospoda zahteva, da se vrnemo nazaj v leto 1918.

Pokojni Stjepan Radić je tudi v dobi, ko je bil v najhujši opoziciji, vedno naglašal nedotakljivost mednarodno priznanih mej Jugoslavije. V sedanjih punktacijah pa o tem ni govora. One zahtevajo povratek v leto 1918. To bi pomenilo, da bi se morale odpreti meje, izbrisati država, ukiniti oblast, zatreti narodna vojska in prepustiti ozemlje, ki je pripadalo nekoč avstro-ogrski monarhiji, neprijateljem naše države, ki komaj čakajo priložnosti, da bi pograbili svoj plen. Naši sovražniki bi mogli potem z godbo korakati na našo zemljo skozi široko odprta vrata. Ali morda ti gospodje žele, da se izvede londonski pakt? Ali bi radi upostavitev Habsburžanov? Ali hočejo ugoditi željam madžarskih zagovornikov izprememb mirovni pogodbe?

Punktaška politika ni politika rušenja sedanje vladavine niti politika izpremembe ustave, marveč je to politika rušenja našega zedinjenja,

da ne govorim o tem, da pomeni ta politika izpremembo vseh pogodb, na podlagi katerih je bila ustvarjena Jugoslavija. Vrnitev v leto 1918. bi dala najboljšo priliko za izvedbo pohlepne italijanske politike. Povrnitev v leto 1918. pa bi pomenila tudi največjo škodo za Zagreb. Zagrebška punktaška gospoda naj ne pozabi,

kako se je Zagreb razvil od leta 1918. pa do danes.

Od osvobojenja pa do danes je bilo v Zagrebu zgrajenih več hiš in palač, kakor jih je imel Zagreb pred letom 1918. Nad dve milijardi narodnega premoženja je zazidanega samo v Zagrebu.

Punktaška gospoda zaradi politike demokracije nasprotuje Jugoslaviji, a vidi svoj

ideal v demokraciji fašizma v Italiji,

v demokraciji avstrijskih Heimwehrov, v madžarskih zahtevah po izpremembi mirovni pogodbe in v bolgarskih makedonstvujuščin, v tem najgršem nazadnjaštvu Srednje Evrope in Balkana. V ostalem pa je bila ta gospoda z izjemo frankovcev na vladi v tej državi vse od leta 1918. pa do 6. januarja leta 1929. Danes pa Vladimir Maček daje izjavo, kakršna je bila ona v «Petit Parisienu». Hotel bi vedeti, kdo je ta mali Vladimir Maček, ki za to državo ni dal niti toliko, kolikor more prinesiti komar na svojih krilih. Prišel je na svoj polčrčaj po naključju kot Radićev naslednik. In zdaj se ta Vladimir Maček dviga kot diktator v posnemanju maršala Focha, ki je diktiral premirje premaganim neprijateljem in hoče diktirati usodo Jugoslavije, bijoč s pestjo po mizi.

V svojih nadaljnjih izvajanjih se je bavil dr. Jovo Banjanin z dr. Trumbićem, poudarjajoč, da mora postopanje tega nekdanjega velikega Jugoslovena vsakogar presenetiti.

Šele zdaj, po rimskem sestanku med Mussolinijem in Macdonaldom, se da pravilno presoditi in oceniti

ogromna važnost dogovora Male antante.

S tem dogovorom so male države same dale možnost za pravilno rešitev podunavskega vprašanja. S tem dogovorom so države Male antante jasno in glasno povedale, da v Podunavju ni drugih pravic razen pravic narodov, ki tu živijo. Ni nikakih starih pravic razen onih, ki jih imajo države Male antante in ostali narodi v Podunavju, s katerimi vsemi želi Mala antanta iskrenega sodelovanja. Nikdar ne bomo dopustili, da bi Podunavje postalo področje zanimanja za kogarkoli. Po neuspehu misli evropske zveze je dala Mala antanta najboljši zgled vzajemnosti evropskih narodov. Ona je našla pot za reševanje vprašanj malih držav in za ohranitev njihove neodvisnosti in svobode v mednarodnih odnošajih. Nato je dr. Banjanin prešel

na ljubljanske punktacije

in nadaljeval: Na zagrebške punktacije se je naslonil tudi g. Korošec iz Ljubljane. Dr. Korošec je sprejel zagrebške punktacije, kar pomeni, da

Mirko Brodnik:

Goljava

(Povest iz naših dni.)

«Kar je bilo v moji moči, sem že napravil», je rekel. «Uspehov zdaj še ne morem pokazati, upam pa, da vse ni bilo zaman. Zvedel sem za naslovnikarstvo, ki je bilo v Zagrebu. Morda bom od nje kaj več o njem izvedel. Mož mora biti umazan...»

Anica je povabila glavo. Ni vedela, kaj naj reče. Le tega se je zavedala, da zdaj ni več tako osamljena in sama sebi prepuščena.

«Mislim, da bo razprava že v nekaj dneh», ji je rekel odvetnik, preden je šel. «Bodite mirni in ne grizite se. Pravica se bo izkazala prej ali slej.»

Njegove besede so jo pomirile. Tisto noč je kmalu zaspala.

Sedmo poglavje.

Še pet dni je samevala v ječi. Zadnji večer ji je sporočil odvetnik, da je drugi dan razprava. Sam ni utegnil priti, ker je prav tisti dan našel žensko, ki je prej služila pri njenem gospodarju, in se je moral z njo pogovoriti.

Nemir, ki je zadnje dni izginil, se je spet otil. Ni ga mogla odgnati. Drugi dan je razprava... Obsodili jo bodo... Pečat sramote ji pritisnejo na čelo... Čeprav je nedolžna...

Kaj bo rekel Janez, če to zve? Listi bodo govorili o njej, njeno ime se bo razvedelo povsod. Nikoli več se ne bo mogla vrniti domov, kjer bi s prstom za njo kazali. Nikoli več ne bo

smela priti domačim pred oči... Kamor se bo obrnila, povsod bo samo tatica, ki še usmiljena ni vredna. Bali se je bodo...

Vso noč ni zatisnila očesa.

Drugo jutro so prišli ob osmih po njo. Paznica jo je odvedla v neko veliko sobo, kjer ni bilo nikogar, in ji rekla, da bo ob devetih začetek razprave. Sedla je v kot in čakala, čakala...

Ob pol devetih je prišel njen zagovornik. Obraz mu je žarel.

«Ne bodo vas obsodili», je rekel. «Posrečilo se mi je. Ženska, ki sem jo našel, bo toliko povedala, da bo vaš gospodar sedel in ne vi.»

«Kaj bo povedala?»

«Sami boste slišali. Zaupajte vame! Mirni bodite! Ko bo poldne bilo, vas ne bo več v tej hiši.»

Rekel je, da mora še enkrat prebrati obtožnico in se pripraviti za zagovor. Šel je in jo pustil spet samo. Zdaj ji samota ni bila več tako strašna. V poudarku njegovih besed je čutila, da ni govoril le zato, da bi jo potolažil.

Ob devetih je prišel star paznik po njo in jo po hodnikih odvedel v dvorano.

Ko je stopila na prag, ji je najprej obstal pogled na gledalce, ki jih je bilo vse polno. Radovedni obrazi, stari, mladi. Zdeli so se ji kakor zveri, ki čakajo plena, ko se naslanjajo nad žrtvami.

Potem je zagledala dolgo mizo. Resni možje so sedeli za njo, oblečeni v dolge talarje. Na sredi star mož z lepo brado in z naočniki, obrobjenimi z zlatom. Na mizi križ in vse polno papirjev in knjig.

Pri posebni mizi je stal njen zagovornik. Ko ga je zagledala, se je nasmehnila in ves strah jo je minil.

Sedla je na klop pred gledalci. Vprašali so jo po imenu in vseh tistih malenkostih, ki so pri takih priložnostih potrebne. Potem je najmlajši gospod za mizo jel brati obtožnico.

Ni je poslušala. Vedela je, česa je dolže. Vedela je tudi, da se sama ne bo mogla oprati.

Potem so poklicali prič. Gospodarja in detektiva, ki je povedal, kako je našel ovratnico v njeni košari.

Gospodar se je delal, kakor bi bil užaljen, da ga zaslišujejo. Rekel je samo, da je sprva mislil, da je dobil poštno dekle v hišo. Potem se mu je nekoč zazdelo, da mu manjka nekaj denarja. Ker se ni spomnil, ali ga ni morda kje izdal, je molčal. Nekega dne pa mu je služkinja odgovorila. Slučaj je hotel, da je pogledal med zlatnino in videl, da manjka dragocena ovratnica. Če bi bil dekle pustil kar tako iz hiše, kdo ve, ali bi bil dobil ovratnico nazaj...

S tem je bilo zasliševanje konec. Sodnik se je že obrnil k obtoženki, da bi jo bil začel izpraševati; tedaj pa se je oglasil odvetnik:

«Predlagam, da zaslišite še pričo Amalijo Novakovo, ki bo bistveno obrnila smer obtožbe.»

Sodniki so odšli v sosednjo sobo na posvetovanje. Kmalu so se vrnili in predsednik je povedal, da je predlog sprejet.

Gospodarja ni bilo v dvorani. Zunaj na hodniku se je z nekom pogovarjal. Smejal se je in

SARGOV

KALODONT

se strinja z vsemi osnovnimi načeli zagrebških punktašev. On je dal le s stališča Slovencev svoje posebno mišljenje. Predvsem je poudaril, kako naj bi se rešilo slovensko vprašanje. Važna je samo prva točka njegovih punktacij, vse drugo je samo okrasek. Prva točka pravi, da je osnovna zahteva slovenskega naroda, ki je danes razdeljen med štiri države: Jugoslavijo, Italijo, Avstrijo in Madžarsko, da se združi v eno politično skupnost, češ, da sta mu samo na ta način zagotovljena obstoj in napredek. G. Korošec, tolikokratni minister v tej državi,

torej smatra, da je Jugoslavija za Slovence enako mačehovska država kakor Italija, Avstrija in Madžarska.

Iz njegovih punktacij se da tudi razbrati, da smatra Jugoslavijo za glavnega krivca, da so Slovenci tako razdeljeni in da se morajo torej Slovenci otresti vseh štirih držav, torej tudi Jugoslavije. Po mišljenju dr. Korošca Jugoslavija ni država, v kateri so Slovenci našli svojo narodno državo, marveč je Jugoslavija Slovincem tuja država, ki si je samo z ostalimi državami razdelila Slovence. Prepričan sem, da g. Korošec ni tako otročji, da bi mislil, da more doseči združitev vseh Slovencev proti Jugoslaviji, Italiji, Madžarski in Avstriji. Toda za njegovimi punktacijami se skriva docela druga misel. Dr. Korošec je mislil, da mora v naprej izkoristiti prilike in čas, ko se govori, da je ogrožena neodvisnost Jugoslavije. Zato je hotel v naprej napraviti svoje račune, da bi se Slovenci združili na drug način.

Rekel sem že, da so umazanost in nezvestoba vse punktacije. Najumazanейše pa so punktacije g. Korošca, ki je bil minister šestojanuarske vladavine in ki je odobril vse v tem duhu izdane

zakone. Zaradi sorodnosti in duhovnega izvora punktacij dr. Korošca naj omenim ob tej priliki tudi pojav in

napadljivost klerikalizma v naši državi

v zvezi s poslanico jugoslovenskih škofov proti Sokolstvu. Nevaren je vsak klerikalizem katerekoli vere in je zato treba odločno obsoditi tudi pisanje glavnega organa pravoslavne vere, ki žali katoliško vero.

Najnevarnejši pa je oni klerikalizem, ki ga vodi tuja sila izven naše države.

Katoliško vero je treba strogo ločiti od politike Vatikana, ki služi klerikalizmu. Ta klerikalizem je za nas še prav posebno nevaren po lateranskem sporazumu med fašizmom in Vatikanom. Za ta sporazum se je odločil fašizem potem, ko se je začel baviti z mislijo obnove rimskega cesarstva. Ta misel je v prvi vrsti naperjena proti neokrnjenosti naše države. Zato ni čudno, da je Mussolini, ko je 13. maja leta 1929. opravičeval pred fašističnim parlamentom lateranski sporazum, naglasil, da je prava sreča,

da se je mogel pogajati z zares italijanskim papežem.

Med Vatikanom in fašizmom vlada zdaj popolno soglasje. Politika Vatikana in fašizma sta vzajemni.

Iz takega klerikalnega duha je vznikla tudi škofovska poslanica proti Sokolstvu.

Ko je ta poslanica izzvala burjo ogorčenja, je zagrebški nadškof dr. Bauer izjavil, da poslanica nima nobene zveze ne z Mussolinijem ne s papežem. Zagrebškemu škofu se lahko verjame, saj je njegova rodoljubnost izven vsakega dvoma.

Če bi bil podpisal to poslanico samo dr. Bauer bi mu to popolnoma verjeli. Prepričan sem, da tudi veliko število drugih škofov tako misli, kakor dr. Bauer. Toda škofovska konferenca je bila pod vplivom posameznih prenapetežev, a duh te konference je bila

politika, ki jo narekuje Vatikan.

Nihče ni tako otročji, da bi mislil, da bi Mussolini neposredno zahteval, naj jugoslovenski škofje izdajo to poslanico, ker je pameten človek in ve, da so za to tudi še razna druga pota. Dopuščam tudi to, da Vatikan ni neposredno dal naloga za to poslanico. Toda Vatikan ima na

tisoče in tisoče kanalov,

vidnih in nevidnih, po katerih dopove svoje želje in svoje misli. Vi vsi veste, da je poslušnost smernicam svete stolice poglavitna odredba klerikalne politike. Jezuitski časopis «Život» v svoji januarski številki piše, da je odločilni voditelj samo sveti oče in da morajo katoličani poslušati njegova navodila in izvajati njegove želje. V Zagrebu izhajajoči klerikalni list «Hrvatska Straža» piše v svoji številki z dne 4. februarja pod naslovom «Papež in katoliški tisk», da je vsak katoliški list podrejena radijska postaja, ki prinaša med slušatelje misli matične postaje, ki je v Vatikanu.

Katoliški škofje so se v svoji poslanici vrgli na mrtvega Tyrša, proti kateremu, dokler je bil živ, niso imeli niti najmanjše pritožbe. Zato pa kuje klerikalizem v zvezde Mussolinija, o katerem so poprej katoliški listi pisali, da je pogan, da je pobornik brezverstva. Tyrš jim je le izgovor, kakor jim je izgovor Sokolstvo, v resnici pa so

nekaj vneto pripovedoval. Če bi bil čul, kaj so pravkar sklenili sodniki, se najbrž ne bi bil.

Paznik je privedel v dvorano mlado dekle, ki bi ji človek prisodil pet in dvajset let. Plašno se je ozirala okoli.

«Amalija Novak?»

Prikimala je in se zdrznila. Mirno je odgovarjala na prva vprašanja. Povedala je, kdaj in kje se je rodila. Potem je umolknila.

«Ali niste bili vi za služkinjo pri bančnem ravnatelju Nadiću?»

Naglo se je ozrla v sodnika, ki jo je izpraševal. Malo je zardela in tiho pritrnila.

«Kako dolgo ste bili pri njem?»

«Dva meseca.»

«Zakaj ste službo pustili?»

Dolgo ni odgovorila. Kakor bi iskala pomoči, se je obrnila k mlademu odvetniku, ki je Anico zagovarjal. Ta je vedel, kaj hoče.

«Predlagam, da se javnost izključi», je rekel. «Odgovor bo precej delikaten.»

Spet kratko posvetovanje. Predsednik je prikimal in naročil paznikom, naj dvorano izpraznijo.

Med poslušalci je završalo. Spogledovali so se. Potem so šli, čeprav neradi.

Ko so bili le še sodniki v dvorani, je Amalija začela pripovedovati.

«Dolgo sem bila brez službe. Nikjer je nisem mogla dobiti. Potem je nanese slučaj, da sem se seznanila z neko gospo, ki mi je preskrbela službo pri ravnatelju Nadiću.»

Umolknila je, kakor bi se bala še naprej govoriti. Šele, ko jo je predsednik opozoril, naj nadaljuje, je spet izpregovorila.

«Spočetka sem bila zadovoljna. Dela nisem dosti imela. Potem sem jela opažati, da gospodar sili za menoj. Jela sem se mu umikati. Ni se dal odvrniti. Vsak dan neznosnejši je postajal. Kar mi je nekega dne zastavil sramotno ponudbo...»

Poslednje besede je povedala tako tiho, da so jih sodniki komaj čuli.

«Kaj ste mu odgovorili?» je vprašal predsednik.

«Kar bi bila odgovorila vsaka druga na mojem mestu. Zavrnila sem ga. Toda še zmeraj je silil vame. Potem je prišlo tisto...»

Nervozno se je igrala z robcem v roki.

«Nadaljujte!» je dejal predsednik.

«Neki večer je prišel v kuhinjo. Prijel me je ckoli pasu in me hotel poljubiti. Iztrgala sem se mu in zbežala proti svoji sobi. Bila je zaklenjena. 'Odklenite!' sem mu rekla. Zasmejal se je na ves glas. 'Poslušaj, dekletce!' se je zarežal. 'Ne boš mi ušlo!' Potem je povedal, da je zaklenil vrata. Rekel je tudi, zakaj.»

«Zakaj jih je zaklenil?»

«Zaklenil jih je... Med mojo obleko je skrnil precej denarja. Ne vem, koliko tisočakov. Sam mi je povedal, ko sem stala pred vrati, ki se niso hotela odpreti. V veži je telefon. Stopil je k njemu in dvignil slušalo.»

Spet je umolknila, kakor bi si hotela nabrati novih moči. Čedalje tišji je bil njen glas. Skoraj šepet.

Anici je srce utripalo kakor kladivo na nakovalu. Slutila je, kaj bo zdaj čula. Sočutno je gledala dekle, ki je stalo pred sodniki, kakor bi bila pozabila, da je prav za prav ona obtožena...

«Zdaj pokličem policijo», tako je rekel, je priča nadaljevala. «Tedaj se mi je začelo svitati. Zaslutila sem, kaj misli. Vem, da sem takrat prebledela kakor zid. 'Kaj hočete s policijo?' sem v strahu vprašala, kakor bi upala, da vendar ni tak.

«Kaj še nisi uganila?» je posmehljivo odvrnil. «Rekel bom, naj koga sem pošljejo. V tvoji sobi bo dobil denar, ki je zmanjkal iz moje omare. Ali nisi videla, da je vlomljena?»

Brez misli sem planila v sobo, proti omari. Ključavnica je bila strta, v omari vse razmetano. «No, kaj praviš?» se je zarežal. Ali naj pokličem?»

Glas ji je drhtel od razburjenja.

«Ne, ne!», sem zakričala. «Ne kličite! Saj nisem kradla!»

«Vem, da nisi», je odvrnil. «Toda kdo ti bo verjel? Če rečem še to, da ni mogel biti nihče drugi...»

Igral se je s slušalom in me posmehljivo gledal. Potem je slušalo izpustil in stopil k meni.

«Kaj praviš na to?»

O, da bi ga bila takrat pahnila v lice, da bi mu bila pljunila v obraz. Režal se je vame, da me je mrz tresel. V nemi nemoči si nisem vedela pomagati. Vsa zmedena sem bila.

«Zakaj, zakaj ste to napravili?» sem zajecjajala.

«Kaj bi se lovila!» je tedaj suho rekel. «Imeti sem te hotel, še dobro plačilo sem ti ponujal. Nisi

hoteli zadeti jugoslovensko misel,

jugoslovensko narodno in državno edinstvo. To je jedro te škofovske poslanice. Ta poslanica nosi podpis nadškofa dr. Bauerja, ki je istočasno pokrovitelj Strossmayerjeve jugoslovenske akademije znanosti, nosi podpis ljubljanskega škofa, ki bi mu morala večno stati pred očmi senca goriškega mučenika nadškofa Sedeja, nosi podpis subotiskega škofa, ki bi se moral spominjati blagorja madžarske politike, nosi podpis beograjskega nadškofa, ki na lastne oči gleda velik polet katoliške cerkve v Beogradu in Srbiji, nosi podpis krškega škofa, ki lahko vsak dan sliši jok in stok bratov onstran meje, ki ne smejo niti Boga moliti v svojem materinskem jeziku.

Poslanica jugoslovenskih škofov proti Sokolstvu je

drzno izzivanje klerikalizma

in ogorčenje proti tej poslanici ni izraz nerazpoloženja nasproti katoliški cerkvi, marveč upravičena samoobramba proti nezaslišanim kleve-

tam. V največjo korist cerkve in države bo, da se ložijo resnične koristi katoliške cerkve in vere od ciljev klerikalne politike. Zato je potrebno, da se čimprej reši vprašanje pogodbe med Jugoslavijo in Vatikanom (konkordata). Katoliški cerkvi naj se da vse, kar je cerkvi potrebno, kajti potem bomo natanko vedeli, kje imamo posla s cerkvijo in kje s klerikalno politiko.

Dogodki na Velebitu, tihotapljenje orožja, pošiljanje bomb in peklenjskih strojev, krik zaradi trogirskih levov, punktacije, napadljivost klerikalizma, naklepi fašizma proti Jugoslaviji s pomočjo plačanih izdajalcev, hertenberška afera in madžarske zahteve po izpremembah mirovnih pogodb, vse to so samo členi verige iste politike. Ne smemo zapirati oči pred žalosno resnico.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je senator dr. Banjanin podčrtal neslogo tako zvane opozicije in naglasil, da ji je skupna samo želja po neomejeni oblasti. Svoj govor je senator dr. Banjanin zaključil z zahtevo, naj vlada upošteva vse to in naj vodi odločno jugoslovensko politiko.

Nekaj podrobnosti iz potrjenega banovinskega proračuna

Finančno ministrstvo je potrdilo proračun naše dravske banovine. Iz proračuna navajamo nekaj podrobnosti.

Banovinske davščine.

Banovinska doklada na državne neposredne davke ostane neizpremenjena (35odstotna in 25odstotna nadomestna cestna doklada). Na ozemljih zdravstvenih občin se pobira kakor lani 10odstotna zdravstvena doklada. Banovinska trošarina na vino in alkoholne pijače se pobira kakor doslej na podlagi zadnjega dopolnila k zakonu o državni trošarini.

Banovinska trošarina na brezalkoholne pijače se izpremeni tako, da znaša trošarina na ogljikovo kislino 5 Din od 1 kilograma za proizvodnjo brezalkoholnih pijač (po lanskem pravilniku je bilo 10 Din) in 2-50 Din za ostale namene. Na umetne brezalkoholne pijače brez ogljikove kisline znaša trošarina neizpremenjeno 0-10 Din od vsakega decilitra. Nova je banovinska trošarina na mineralne vode, ki znaša pri steklenicah izpod 1 litra vsebine 0-20, od 1 do 2 litra 0-30 Din,

pri večjih steklenicah pa 0-20 Din od vsakega začete litra. Uvoz mineralne vode v dravsko banovino je treba prijaviti oddelku finančne kontrole v 24 urah po prejemu in hkratu plačati trošarino. Nova je tudi trošarina na octno kislino (3 Din od 1 kilograma 100odstotne jakosti) in trošarina na kvas (1 Din od kilograma). Uvoz iz tujine ali iz drugih banovin je treba prav tako prijaviti v 24 urah in hkratu plačati trošarino.

Trošarina na pnevmatiko se kakor doslej pobira v obliki 100odstotne doklade k banovinski davščini na motorna vozila. Pri motociklih znaša ta trošarina 100 Din, odnosno 150 Din (s priklopnim vozom), medtem ko je bilo doslej določeno, da sme ta trošarina pri motociklih znašati največ 250 Din.

Banovinska trošarina na električni tok ostane neizpremenjena. Trošarina na rjavi premog ostane neizpremenjena, pri črnem premogu in lignitu pa se delno nekoliko zniža. Doslej je pri črnem premogu znašala 50 odstotkov več, pri lignitu pa 50 odstotkov manj kakor pri rjavem premogu. Zdaj pa je za črni premog in lignit določena po-

sebna tarifa. Za koks je trošarina na novo določena z 20 Din na tono.

Banovinska taksa na plesne prireditve in na podaljšanje policijske ure ostane neizpremenjena, zniža pa se banovinska doklada k državni taksi po tarifni postavki 99a (za kinematografe, cirkuske predstave in podobno in za bare in kabarete) od 50 na 40 odstotkov. Kinematografska podjetja plačajo neizpremenjeno 4 odstotke od vrednosti vstopnic.

Banovinska taksa na sečnjo gozdov ostane neizpremenjena, prav tako banovinska taksa na lovišča, ribolove in lovske karte (nova je določba, da znaša taksa za zaprisežene lovske čuvaje, člani lovskih društev, le 60 Din, za ostale zaprisežene lovske čuvaje pa po 100 Din). Neizpremenjeni ostaneta nadalje banovinska taksa na živinske potne liste in taksa na šoferske legitimacije.

Banovinska taksa od prenosa nepremičnin se poviša od 1 na 1-5 odstotka. Neizpremenjena ostane taksa na šmarnico. Banovinska trošarina na motorna vozila se podvoji. Le za motorna kolesa ostane taksa neizpremenjena. Nova je banovinska taksa na pooblastitve in dovolitve v višini 100-odstotkov, nadalje banovinska taksa na zavarovalne premije v višini 1 odstotka od vplačane kosmate zavarovalnine (brez odbitka protizavarovalnine) in taksa na dediščine, ki se pobira v obliki 20odstotne doklade na državno takso. Pri dediščinah, ki so po taksnem zakonu (legati in darila za obče koristne namene) oproščene državne takse, se pobira banovinska taksa 1 odstotka pri vrednosti od 20.000 do 50.000 Din, odnosno 2 odstotkov pri vrednosti preko 50.000 dinarjev.

Vprašanje bednostnega sklada

še ni končno rešeno in se bo o tem razpravljalo izven proračuna. O tem bo sklepal ministrski svet, ki bo določil tako dohodke kakor izdatke tega sklada.

Banovinska podjetja

izkazujejo velik primanjkljaj. Dohodki so določeni na 32.490.900, izdatki pa na 42.969.964 Din. Primanjkljaj v višini 10 milijonov se bo moral kriti iz presežka dohodkov rednega proračuna.

Celotni proračun

je potrjen v višini 120.051.722 Din. Vsi dohodki davščin naj znašajo po proračunu 87.560.819 Din,

me hotela. Zdaj me boš morala, drugače pokličem policijo.

Nekaj se je v meni utrgalo. Nisem vedela, kaj. Če bi bila takrat mogla zbežati! Toda čutila sem, da sem v njegovi oblasti.

Sodniki so se spogledali. Ali ni obtoženka trdila nekaj podobnega? Aničin zagovornik se je zmagovalno ozrl po njih.

«Kaj je bilo potem?» je vprašal predsednik.

«Nikar ne silite vame!» je priča poprosila. «Saj morate sami vedeti. Njegova sem morala biti. Nič ni pomagalo. Potem je odklenil vrata. Ali hočem ostati pri njem, me je še vprašal. Nisem mu odgovorila. Vsa zmedena sem bila. V naglici sem zbrala svoje cunje. Vmes je bil šop bankovcev. Vrgla sem mu ga v obraz in šla, šla...»

Omahovala je. Padla bi bila, da je ni paznik prestregel.

«Vode mi dajte», je poprosila.

Prinesli so ji kozarec vode. Omočila si je ustnice, potem je izpila vse na dušek.

«Ali zdaj lahko odidem?» je proseče vprašala.

«Še malo», je odvrnil predsednik. «Nekaj bi še rad vprašal.»

«Vprašajte!» je rekla.

Predsednik se je zamislil.

«Kako ste sploh prišli baš danes sem?»

«Gospod me je poiskal. Povedal mi je, za kaj gre. Prosil me je, naj mu povem vse, kar o svojem nekdanjem gospodarju vem. Sprva sem molčala. Sram me je bilo. Potem sem mu vse povedala. Obljubiti sem mu morala, da bom pričala.»

«Čestitam vam, gospod doktor», se je obrnil predsednik k mlademu odvetniku. Potem je nadaljeval:

«Rekli ste, da vam je neka ženska priskrbela službo. Ali ste jo že prej poznali?»

«Ne», je priča odvrnila. «Hodila sem v posredovalnico. Nikogar ni bilo, ki bi me bil vzel v službo. Nekega dne je prišla tista gospa in iskala kuharico. Ponudila sem se ji, toda dejala je, da potrebuje starejšo moč. Pač pa je rekla, da pozna nekega gospoda, ki išče postrežnico. Odvedla me je k ravnatelju, kjer se mi je vse to zgodilo.»

«Ali ste si zapomnili njeno ime?»

«Ne, pozabila sem ga», je dekle odvrnilo. «Čudno je zvenelo, da si ga še zapomniti nisem mogla. Ni bila domačinka.»

«In kam vas je odvedla?»

«Najprej na svoj dom», je rekla priča, ki se ji je tako čudno zdelo, zakaj jo sodnik po tem izprašuje.

Povedala je ime ulice in tedaj je Anica presenečeno kriknila. Poznala je tisto ulico, tako dobro jo je poznala...

«Kaj je?» je vprašal predsednik.

«Tudi jaz sem bila tam», je povedala Anica. «Ženska se je pisala za Kolenčevo...»

«Da, to je bilo njeno ime», je naglo rekla priča in Anico pogledala.

«Tudi vi ste bili tam, obtoženka?» je ponovil predsednik Aničine besede. «Kako ste prišli tja?»

Anica mu je vse povedala.

«Stvar je jasna», je dejal zagovornik, ko je utihnila. «Obe dekleti sta prišli v kremplje zvod-

nice. Obtoženka je prijateljica Kolenčeve zvalila v Zagreb in jo poslala k njej. Pričo Novakovo pa je zvodnica odkrila v posredovalnici za služkinje. Ali ni to dovolj jasno. Predlagam sodišču, naj pričo zapriseže in potem izvaja posledice.»

Sodniki so se spogledali in prikimali. Pričo so zaprisegli.

Odločno in jasno je za predsednikom ponavljala besede sodnika. Ko je paznik utrnil sveče, se je predsednik obrnil k njemu.

«Pokličite v dvorano tožitelja, ravnatelja Nadića!»

Kmalu se je z njim vrnil.

Ko je Aničin gospodar zagledal Novakovo, ki je stala pred ograjo, ki je ločila sodnike od prostora za poslušalce, je brebledel. Dekle je strmela vanj in z obraza ji je sijal prezir.

«Aretirajte gospoda in ga odvedite v zapor», je suho ukazal predsednik.

«Zakaj» je Nadić zajeceljal.

«Zaradi zločina zvodništva», je mirno odvrnil predsednik.

Ravnatelj obraz je bil prsteno bled. Ozrl se je okoli sebe, toda povsod je srečal le mrzle, sovražne poglede. To mu je vzele še poslednjo trohico moči in samozavesti. Povesil je glavo in šel za paznikoma, ki sta ga morala odvesti.

«Spustite občinstvo v dvorano», je rekel predsednik, ko Nadića ni bilo več.

(Dalje prihodnjič.)

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

k čemur se prišteje še vsota predvidenih dohodkov banovinskih podjetij v znesku 32.490.903 Din.

Med izdatki

so ostali osebni izdatki v glavnem neizpremenjeni. Za pospeševanje elektrifikacije je določeni 500.000 Din, Ljubljanski sokolski župi je določena podpora 360.000 Din, od tega za pokrajinski sokolski zlet 80.000 Din, za sokolske čete 80.000 in za redno stalno podporo 200.000 dinarjev. Krediti za gluhonemnico v Ljubljani so povišani na 383.200 Din, za dežje vzgojevališče v Ponovičah na 256.060 in za zavod za slepo deco na 242.130 Din.

Po oddelkih je proračun razdeljen takole: splošni oddelek 5.136.714 Din, upravni oddelek 484.260, kmetijstvo 8.638.343, prosveta 4.553.630, tehnični 36.703.400, socialna politika in narodno zdravje 16.404.652, finančni 12.816.720, trgovina, obrt in industrija 2.023.100 in rezervni krediti 800.000 Din.

Med drugim je določeno: za pospeševanje kmečke izobrazbe in za konference in ankete v zvezi s tem 20.000, za večerne tečaje 50.000, za potujoče kmetijske tečaje 26.000, kot splošni kredit za kmetijski pouk in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo 337.000, za pobiranje nalezljivih bolezni v vinogradih 10.000, za boljšo organizacijo prodaje vina 100.000, za prispevek kmetijskim zadrugam 200.000, za prispevek združnim šolam 50.000, za kritje primanjkljaja vinarske in sadjarske šole v Mariboru 29.368, kmetijske šole na Grmu 350.780 Din, kmetijske šole pri Sv. Juriju ob južni železnici 245.430 Din, kmetijske šole v Rakičanu 152.917, za banovinsko mlekarško šolo v Skofji Loki 78.000 Din, za banovinsko kmetijsko gospodarsko šolo v Mali Loki 122.485 Din, za banovinske trsnice in drevesnice v Pekrah 124.306 Din, v Kapli 80.180, v Kostanjevici 44.000 in v Dražičih 20.000, za banovinsko žrebčarno na Selu 536.907, za banovinsko veleposestvo v Ponovičah 102.610, za banovinsko kontrolno postajo v Mariboru 56.740, za melioracijo ozemlja agrarnih operacij 200.000, za razne podpore, muzejem in sličnim ustanovam 150.000, kot podporo za narodni gledališči v Ljubljani in Mariboru 400.000, za vzdrževanje cestnih mostov 20 milijonov, za popravila cestnih mostov 2 milijona, za nujna gradbena dela 200.000, kot letni obrok za gradnjo cest Bela-Zibika in Polzela-Velenje 200.000, kot letni obrok za gradnjo ceste

Ljubljana—Zidani most—Radeče 1 milijon, za regulacijo rek 1-2 milijona, za študij regulacijskih načrtov 40.000, za regulacijo potokov 200.000, za

gradnjo vodovodov 295.000, za nujna vodna dela 180.000, za razna druga gradbena dela 750.000, za pospeševanje tujkega prometa 230.000, za pod-

Soteščan:

Mejnik

(Povest.)

Očetu pa vse to še ni zadostovalo. Brž mu je vrgel: «Vse tvoje besede so laž in hinavstvo, ako ne izvoliš stanu, ki je po moji volji...»

Ivanu so otrpnili vsi občutki kakor bolniku, ki ga uspavajo pred operacijo. Zdaj mu je bilo vseeno, naj se zgodi, kar hoče. Rekel je vdano: «Oče, samo zaradi vas sprejem neprijetno žrtev. Ampak vi boste odgovorni, ako bom nesrečen.»

Zunaj pred hišo se je pojavila mati in pogledala skozi okno. «Matevž, kaj pa delaš?» je dihnila s strahom. «Ali si ob, pamet?»

Lipnik je odložil jermen in šel odpirat.

«Pretepal si ga, je tarnala, ko je videla sina, slonečega na klopi.

«Tihol! Zdaj sva opravila.» Nato je pozval sina: «Ponovi vpricho matere, kar si mi obljubil! Povej ji, da pojdeš v semenišče...»

Ivan je ostal pri dani besedi. Rekel je očita-joče: «Storil sem, kar sem moral storiti. Ako ne bo prav, vi glejte!»

Lipniku se je odvil od srca velik kamen. Mati je stopila k sinu ter ga objela. V trenutku je bilo pozabljeno vse, kar se je zgodilo.

Ivan je v objemu pošepnil materi, kam je dala tisto pismo.

«Kakšno pismo?» je že skoro pozabila.

«Pismo, ki ste ga snoči pisali...»

9

Oče in mati sta se spogledala. Sin pa je zahteval: «Tisto pismo morate uničiti, sicer prekličem, kar sem obljubil.»

Mati je hitela v kuhinjo in vrgla pismo v ogenj. Potem se niso več o tem menili.

Ivan se je pripravil na bogoslovje s spodobnim vedenjem. Francka mu ni nihče več omenil. Ogibal se je je zaradi ljudi, a njegove misli so jo še vedno obiskovale. Krožile so okrog nekega pisani metuljčki okrog cvetlice.

Ločitev se je bližala z naglimi koraki. Nekaj mu je reklo, naj se poslovi tudi od Francke. Toda kje naj jo najde, da ne bo nihče opazil. Pod njeno okno ne gre, ker se mu kaj takega več ne spodobi. In vendar mora najti vsaj nekaj trenutkov, toliko da ji bo povedal, zakaj je prelomil besede, katere ji je tolikokrat ponovil.

Posrečilo se mu je šele zadnje dneve pred odhodom. Šel je ob mraku iz trga, kjer si je nakupil nekaj reči za potovanje. Pred seboj je opazil žensko, ki se je vedno obirala in popravljala ročno košaro. Spoznal jo je, ko sta bila že prav blizu skupaj.

Obšli so ga neprijetni občutki. Zakaj se mu je nastavila tukaj v samotni, kjer ga nihče ne vidi? Morda mu bo izprašala vest, ker jo je toliko let slepil in varal. Ali pa se hoče samo posloviti.

«Francka!» jo je poklical, ko se je ozrla nazaj čez ramo. «Hodi no bolj počasi!»

Odgovorila mu je z večernim pozdravom. Glas ji je bil tih in otožen. Videl je, ko ga je počakala, kako je prepadena in potrta. Vedela je, kam je usmeril svoje korake. Na Poljani se je o tem že

dlje časa šušljalo. Zadnje tedne pa so govorili že kar od kraja.

Tiho sta stopala nekaj časa drug poleg drugega. Začeti je bilo obema neprijetno.

Naposled je izpregovoril Ivan: «Francka, pa nisi huda name...»

«Zakaj naj bom huda...» Poznalo se ji je, da niso prihajale iz srca te besede. «Storil si to, kar si moral storiti.»

«Res je, Francka. Vdal sem se pod silnim pritiskom. Saj me razumeš...»

«Vse to sem že davno slutila... Zal mi je le, ker sem se kdaj zanašala... Tvoje besede so me v zmoti utrjevale... Ako bi bil molčal, bi se ne bila vdajala praznim nadam... Pa vzlic temu si lahko srečen in zadovoljen... Nikdar se ne bom maščevala...»

Globoko so genile Ivana te besede. Oj, če bi jih slišal njegov oče, kako drugače bi cenil njene vrline! Zakaj so nekateri ljudje tako prazni, da podtikajo človeku, katerega sovražijo, vse najslabše lastnosti. Tistemu, ki misli, da nima nič slabega na sebi, je že zagrizenost velika napaka. In kako trmasti in nepoboljšljivi so taki ljudje v svojih napačnih sklepkih!

Ob misli na ločitev je postalo Ivanu mehko pri srcu. Najrajši bi se bil razjokal na njenih prsih. To bi mu olajšalo bolečino. Toda zavedel se je, da tega ne sme storiti. Taki spomini bi mu ne bili prijetni pozneje, ko bo duhovnik.

Bližala sta se kraju, kjer se je bilo treba posloviti. «Pa zbogom, Ivan!» je dahnila mladenka. «Nikari mi kaj ne zameri!»

**ODSLEJ:
SOLNCE PO NAROČILU!**

Beljenje na trati brez solnca? Ni mogoče!
Samo solnce beli perilo s pomočjo kisika.
V kotlu kjer je Radion je vedno solnce!
Radion pere in beli perilo sam — na milijone kisikovih mehurčkov opravi previdno to delo — oni spravijo čistilno peno mila sami skozi najdrobnejše gube. V najkrajšem času je perilo čisto in belo ko sneg.

**Schichtov
RADION**

**DELUJE V KOTLU
KAKOR SOLNCE NA TRATI**

R.J.4-33

poro raznim tujsko-prometnim organizacijam 343.500 Din in tako naprej.

Politični pregled

Pretekli teden se je končala razprava o državnem proračunu v senatu in je

senat proračun sprejel.

Pri razpravi o proračunu znanjega ministrstva je imel zunanji minister g. Boško Jevtič pomemben govor k zunanjepolitičnim dogodkom, ki ga bomo objavili v izvlečku v prihodnji številki.

V Nemčiji so hitlerjevci začeli

veliko gonjo proti Židom.

Za 1. aprila so napovedali po vsej Nemčiji pričetek bojkota židovskih trgovin. Po Berlinu in drugih nemških mestih so se na ta dan prepeljevali po ulicah tovorni avtomobili, pokriti z lepaki, pozivajočimi prebivalstvo, naj ne kupuje svojih potrebščin pri Židih. Z avtomobilov so visele narodnosocialistične zastave. Pred židovskimi trgovinami so se zbirale skupine radovednežev, med njimi pa narodnosocialistični napadalni oddelki z velikimi lepaki, na katerih so bili napisani: «Bojkotirajte Žide!»

Zaradi te gonje so začeli

Zidje po vsem svetu veliko propagando proti Nemčiji.

Posledica teh protestov in pa posredovanj gospodarskih činiteljev je bila, da je hitlerjevska vladavina morala opustiti svoj načrt ugonabljanja Židov, odnosno ga je morala zelo ublažiti. Tako se ta komedija, ki je trajala en dan, menda ne bo več ponovila.

Francoska vlada je imela te dni sejo, na kateri je sklenila,

da bo na italijansko-angleške predloge odgovorila s posebno spomenico.

V spomenici bo obrazložen francoski načrt za evropsko politiko. Načrt ne odklanja popolnoma angleško-italijanskih predlogov, vendar se v bistvu naslanja na Društvo narodov. V spomenici bo francoska vlada naglašala, da se dá izvesti misel direktorija štirih, odnosno petih velesil le v okviru Društva narodov.

DOPISI

DRNOVO. (Smrtna kosa.) Nedavno je umrl g. Leopold Mlakar, železničar, v najlepši dobi 37 let. Zapustil je vdovo Amalijo s tremi neprekrbljenimi otročiči. — Te dni pa je neizprosna smrt ugrabila marljivega zidarskega mojstra Alojzija Ribiča v starosti 61 let. Bodi obema pokojnikoma obranjen blag spomin. Žalujočim naše iskreno sožalje!

FRANKOLOVO. Na praznik Device Marije je imelo društvo kmečkih fantov in deklet občni zbor. Po poročilih funkcionarjev se je izvolil naslednji odbor: predsednik France Potočnik, podpredsednik Ivo Okrožnik, tajnik Alojzij Petek, njegov namestnik Ferdo Potočnik; odborniki: Rudolf Šibanc, Pavel Petek, Ivan Vodovnik, Alfonz Pačnik, Vida Stukljeva, Franc Podgoršek, Ljilka Zlodejeva, Iva Košarjeva, Nežika Spegličeva, Micika Potočnikova, Ema Germova; namestniki: Matija Gorenšek, Pepca Gojšnikova, Anica Gorenškova in Martin Gojšnik; revizorja: Štefan Dolar in Alojzij Železnik. Izvolili smo tudi tiskovniški odsek, ki mu načeluje Pavel Petek. Postavili smo dalje dramski odsek, ki mu je načelnik Ivo Brložnik. Dogovorili smo se o delu v bodočem letu. Med drugimi prireditvami bomo imeli odkritje spominske plošče profesorju Antonu Bezenšku na njegovi rojstni hiši. Vodstvo odbora za spominsko ploščo je prevzel šolski upravitelj g. Ignac Pejcha. Kmečka mladina je prav z veseljem pozdravila tukajšnje učiteljstvo, ki je stopilo med nas in je pripravljeno z nami sodelovati. V maju priredimo igro «Verigo», potem na Frankolovem tekmo koscev, tekmo žanjic pa v Zabukovju. Na te prireditve že danes vabimo vse prijatelje kmečke mladine.

RAKA NA DOLENJSKEM. Sokol je priredil 2. aprila mladinsko akademijo s prav pestrim sporedom. Sodelovala je vsa sokolska mladina našega društva, ki nam je pokazala, da v redu vrši svoje sokolske dolžnosti. Pokazali so, koliko zmoreda resna in dobra volja. Vsi prisotni, ki so napolnili dvorano, posebno šolska mladina, so se od srca nasmejali in dobro zabavali, posebno pri igrokazih. Žal, smo pogrešali v dvorani ljudi, ki bi lahko s svojim posetom podprli in še bolj izpodbudili našo sokolsko mladino. Dasi ni gmotni

uspeh preveč sijajen, je vendar društvo zadovoljno z moralnim uspehom. Naša mladež je lahko ponosna na svoj prvi uspeh v letošnjem letu. Upajmo, da ni zadnji.

REKA PRI KRŠKEM. Čeprav nas hudo tare gospodarska stiska, smo vendar ostali zvesti naročniki «Domovine», ki jo prav radi čitamo in vsakomur priporočamo. Delo v vinogradih je v glavnem končano, samo to nas teži, da imamo še po kletih precej neprodanega vina. Polja so spet oživela. — Krajevna organizacija JRKD pri nas prav živahno deluje in ima lepo število članov. Le tako naprej! — Smrt tudi pri nas ne prizanaša. Dne 16. marca je zapustil ta svet 20letni fant Franc Žopkon iz Ravnega. Bil je vnet čitatelj «Domovine» in priljubljen mladenič, kar je pokazal zlasti njegov pogreb. Naj mu bo lahka domača zemlja!

SV. MARJETA NIZE PUČJA. Dne 20. marca smo tudi pri nas ustanovili krajevno organizacijo Jugoslovenske kmečke radikalne demokracije. Za predsednika je bil izvoljen posestnik g. Franc Ranfl, za podpredsednika pa posestnik Filip Žnidarič. Na zboru je sreski delegat gosp. Jožko Lah v nagovoru obrazložil program organiziranja JRKD. Pristopilo je mnogo članov.

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. (Smrtna kosa.) Neizprosna smrt je vzela rodbini g. Jožefa Goleža, posestnika in trgovca pri Sv. Štefanu, 12letnega sina Jožka, nadarjenega in pridnega učenca četrtega razreda. Pogreba so se udeležili tudi šolski otroci. Njegov součenec se je ob grobu poslovil v imenu vseh učencev od pokojnega Jožka. Žalujočim staršem iskreno sožalje.

ZAGORJE PRI KOZJEM. 25. marca smo imeli v Zagorju skupščino JRKD v Zakoškovi gostilni. Shod je otvoril g. Cirkovnik Jernej, ki je govoril o političnih razmerah, o agrarni reformi in o programu organizacije. V odbor so bili izvoljeni: za predsednika g. Cirkovnik, za tajnika g. Tavornik Ivan, za blagajnika g. Zakošek Jože. Redni mesečni sestanki odbora se bodo vršili vsako zadnjo nedeljo v mesecu po večernicah v prostorih g. Zakoška Jožefa.

Rumeni zobje kadilcev

Po dolgem iskanju sem vendar enkrat našel pravo sredstvo za svoje zobe. Ze po trikratni uporabi sem dobil bleščajoče bele zobe, vzlic temu, da so bili od kajenja rujavi in nelepi. Odslej ne bom uporabljal ničesar drugega, kakor «Chlorodont». P. Tomazič, M.... Zahtevajte zato samo prisino Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.- in Din. 13.-, ter vračate vsak nadomestek.

Ivan ji je stisnil desnico, ki je vztrepetala v njegovi roki. «Odpusti, Francka!» mu je zdrknilo z jezika. «Pozabi, kar je bilo...»

Mladenca je pritaženo zaihtela.

«Zbogom, Francka! Bog naj te tolaži!

Francka ga že ni več slišala. Izginila je kakor senca. Ivan je stopal proti domu s praznim srcem.

VI.

«Cila, če bi mi kdo podaril vola, pa bi ga ne pogledal, samo da smo ugnali Klemenko.» — Tako je govoril Lipnik svoji boljši polovici, ko je odšel Ivan v semenišče.

«Deklini sem že oponosila», se je pohvalila. «Ko sva se srečali, sem jo pozdravila: »Gospa, dobro jutro!«

«Prav si storila», je bil ves zadovoljen.

«Ne veš, kako jo je zabolelo», se je bahala s svojim dejanjem. «Zardela je in kar zakadilo se ji je z obraza...»

«Pa Klemenc, Klemenc!» Lipnik se je zvijal od veselja. «Hej, zdaj si pa spet izgubil pravdo! Zdaj sem ti pa jaz prestavil mejnik!»

Lipnica je privoščila sosedu: «Bog ga ni mogel huje kaznovati!»

Matevž se je pričel nenadno jeziti: «Pa prarijo, da Ivan ne bo srečen, ker je bil prisiljen... ševoščijivi so nam, ker bomo imeli gospoda...»

«Pa naj ga imajo še drugod», se je Cila kolatila. «Ivan bo mož po volji božji...»

«Molil bo že, molil», ji je pretrgal besedo. «In kaj drugega se bo tudi naučil...»

«Ali meniš, da je treba duhovniku vedno moliti?» mu jo je zarobila.

«Nič nisem rekel. To pa rečem: kdor vedno situari, se ga tudi Bog naveliča.»

«Matevž, nikar tako ne govori!» ga je zavrnila.

«Kaj, ali ni res? Le poslušaj!» Prišel ji je dokazovati: «Ako bi kdo vedno stal pri meni in situaril: »Lipnik, Lipnik, Lipnik«, tedaj bi mu kmalu pokazal vrata...»

Lipnici se je zdelo grešno tako govorjenje ter je nejevoljno zmajevala z glavo. Matevž se ga je zopet nalezal od veselja, ker se uči sin za gospoda. Odtod je izvirala njegova zgovornost.

Gospodinji je bilo škoda vsakega beliča. Zato ga je prijala: «Pazi na denar, pazi! Nova maša ne bo zastoj; videl boš, koliko bo veljalo.»

Moral ji je pokazati ves denar, ki sta ga skupaj preštela. Manjkala je ena sama desetica.»

«Zapil si jo», mu je oponesla.

«Res sem pil, a plačali so drugi. Niti beliča nisem napravil.»

«Komu pa si dal denar?» je hotela vedeti. «Sama ni izginila iz žepa.»

Zopet sta štela in našla prejšnji nedostatek. «Morda si jo izgubil... Premisli, kod si hodil...» mu je obujala spomine.

Mož je bil že nejevoljen ter ji je rekel: «Cila, nikar ne situari!»

«Povej, kje je desetica!» ga je nadlegovala.

«Vbogajme sem jo dal v zahvalo», ji je povedal resnico. Izgovoril je prav hitro, zakaj nekdo je prihajal po veži. Štrbunc jima je voščil dobro jutro.

Gospodinja ga je bila silno vesela. Zdaj bo izvedela, kaj pravijo ljudje in kako se kje imajo. Ali je deklina kaj huda, ker so ji raztrgali mrežo? Na to je bila najbolj radovedna.

«Peče jo, peče... Ali še nič ne veste?» Štrbunc je važno naglašal vsako besedo.

«Nič!» je zanikal Lipnik in Cila je zijala radovedno.

«Kako pa to? Saj že ni več novica...»

«No, kaj je z deklino?» Matevž ni mogel dočakati pojasnila.

«Za njim pojde...» Štrbunc se je namuznil.

«Za Ivanom v semenišče...» Lipnik se je krohotal: «Kaj takega pa še nisem slišal!»

«Eh, kaj semenišče!» Dedec je popravljal: «V samostan pojde... Nuna bo postala...»

Lipnica je ploskala z rokami.

Zgovorni kočar je vedel natanko, koliko bo imela Francka obleke in perila, ki ga zahteva ob sprejemu vodstvo samostana. Pa denar bodo morali založiti — menda vsa doto. Stalo ne bo dosti manj, nego štane možitev.

«Ali je obupala nad svetom?» je zabavljaj Lipnik. «Ne upa se nikogar več dobiti...»

«Takega že ne, kakršen je bil vaš Ivan...»

«Kdo vé, zakaj je to storila?» je ugibala gospodinja.

«Sram jo je, ker je ostala na cedilu. Jezi se na ves svet, zato mu bo pokazala figo.»

«Ako nima poklica, ne bo stanovitna», je mdroval oče Lipnik. «Pobožnost se bo kmalu ohladila.»

(Dalje prihodnjič.)

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so bile cene za kilogram žive teže naslednje: debeli voli 3-50 do 4-50, poldebili 2-50 do 3-25, voli za rejo 2 do 2-75, debele krave za klanje 2-25 do 3-50, klobasarice 1 do 1-50, molznice in breje 1-50 do 2-75, mlada živina 3-50 do 4-50, teleta 4 do 5 Din. Cene mesu so bile: volovsko meso I. 8 do 10, II. 6 do 8, meso bikov, krav in telic 4 do 6, teletina I. 10 do 14, II. 8 do 16, sveža svinjina 8 do 16 Din za kilogram. Na zadnjem živinskem sejmu v Ptujju so bile cene za kilogram žive teže: kravam 1-75 do 3-75, telicam 2-25 do 4-75, volom 2-25 do 4-50, bikom 2-25 do 3-50 Din. Na sejmu v Karlovcu so bile cene za kilogram žive teže: mlada živina 4 do 5-50, voli 3 do 5-50, biki 3 do 4, krave za klanje 3 do 4-50, krave za pleme 8 do 9-50 Din.

SVINJE. Na mariborskem svinjskem sejmu so bile naslednje cene: prasci, 5 do 6 tednov stari, 80 do 100, 7 do 9 tednov 140 do 160, 3 do 4 mesece 230 do 380, 5 do 7 mesecev 450 do 530, 8 do 10 mesecev 550 do 580, 1 leto 700 do 800 Din, kilogram žive teže 7-50 do 8 Din, mrtve teže 11-50 do 12 Din.

VINO. Z nastopom pomladi se je pričela tudi vinska kupčija nekoliko gibati, vendar še nezadostno za ta čas. Navadna namizna vina se ponujajo po 2 do 2-50, boljša 2-75 do 3-50, sortirana 3-50 do 4-50, posebna pa po 5 do 5-50 Din.

Sejmi

- 10. aprila: Cankova, Tišina, Ribnica na Pohorju.
- 11. aprila: Črnomelj, Šmartno pri Litiji, Šoštanj.
- 13. aprila: Laško, Stična, Loka pri Zuzmu.
- 14. aprila: Križevci.
- 15. aprila: Št. Janž pri Dravogradu, Sv. Peter pod Svetimi gorami.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi smo dobili v valutah:
1 dolar za okrog 58 Din;
v devizah:

- 1 holandski goldinar za 23-20 do 23-32 Din;
 - 100 avstrijskih šilingov za 842 Din;
 - 100 nemških mark za 1366-25 do 1377-05 Din;
 - 100 italijanskih lir za 293-79 do 296-19 Din;
 - 1 ameriški dolar za 57-21 do 57-44 Din;
 - 100 češkoslovaških kron za 170-34 do 171-20 Din.
- Vojna škoda se je trgovala po 182 do 183 Din, investicijsko posojilo pa po 42 Din.

Kratke vesti

Občni zbor Zveze slovenskih zadrug iz Ljubljane se je vršil v ponedeljek v Celju. Zbor je bil obenem proslava 50letnice ustanovitve prve naše zveze zadrug in 25letnice ustanovitve Zveze slovenskih zadrug. Vodil je občni zbor predsednik g. Ivan Pipan. Udeležili so se zboru med drugim tudi minister g. Ivan Pucelj, poslanca gg. Prekoršek in Mravlje in celjski župan g. dr. Goričan. Daljši poročili sta podala tajnik g. Janko Smodiš in ravnatelj g. Fran Trček. Namesto pokojnega člana načelnštva g. Kašmana je bil izvoljen v načelnštvo g. dr. Leopold Boštjančič iz Maribora. Sprejeta je bila resolucija: 1.) Kraljevska vlada naj poskrbi, da bo takoj uveljavljen končen zakon o zaščiti dolžnikov, ki ne bo kakor sedanji enostransko ščitil potrebne in nepotrebne, dobre in nevredne, kar vpliva zelo pokvarjajoče na dolžnike in upnike, temveč da bo ščitil samo res potrebne in vredne, in to na tak način, da ne bo povzročal upnikom škode ter uničeval javnega in polno varnost hranilnih vlog pri denarnih zavodih in naj uvede strogo nadzorstvo nad vsem denarništvom. Zagotovi naj se s sodelovanjem države

razdolžba (amortizacija) izgub v teku daljše dobe, kot so to storile Amerika, Nemčija, Avstrija in Češkoslovaška. 3.) Država naj pomaga vzpostaviti likvidnost (zmožnost plačevanja) denarnih zavodov na ta način, da izdačasne bankovce ali bone, kakor so to napravile tudi nekatere druge države. Da se izogne škodljivi inflaciji in devalvaciji, naj potem sproti odteguje trgu take papirje. 4.) K delu naj pokliče gospodarski svet, ki naj sestavi potrebne predloge za preosnovo in pocenitev javne uprave, predvsem pa načrt za preureditev, odnosno času primernejšo organizacijo denarništa in kredita. 5.) Javni in napoljavni denarni zavodi naj dajejo kredite vsem pokrajinam v razmerju njihovih potreb in gospodarske moči, predvsem tudi zadružništvu. 6.) Naše gospodarstvo že delj časa najbolj trpi zaradi visoke obrestne mere za kredite. Zato naj vlada posreduje, da pride do splošnega znižanja obrestnih mer na znosno višino. Javni denarni zavodi pa naj tega procesa ne ovirajo. 7.) Zadnje čase se dogaja, da država tako zvanemu svobodnemu zadružništvu ukinja prednosti, novemu pa jih celo razširja, ne da bi obstajal za to kak vzrok ali vsaj utemeljitev. Zato pozivamo vlado, da ne dela razlik, ki zatirajo staro in preizkušeno, ne da bi se vedelo, če se bo sploh obneslo. Donese pa naj moderno in enotno zadružno zakonodajo, ki bo zatrla samo, kar se ni izkazalo, a podprla preizkušeno, ukoreninjeno in zaslužno.

— Zveza absolventov kmetijskih šol. Ustavni občni zbor zveze se je vršil v nedeljo dne 2. aprila v Ljubljani ob udeležbi nad 70 tovarišev. V ožji odbor zveze so bili soglasno izvoljeni tovariši: Janez Ovsenek, Predoslje pri Kranju, predsednik; Martin Puklavec, Ormož, podpredsednik; Tone Bauton, Dol pri Hrastniku, tajnik; Lojze Miklavec, Podmolnik pri Ljubljani, blagajnik; odbornika: Janko Jerala, Vodice; Viktor Šonc, Novo mesto. Upati smemo, da bo zveza živel in napredovala. V širši odbor pa so navzočni izvolili iz vsakega okraja po enega odbornika, ki ima nalogo, organizirati podružnico v svojem okraju. Na občnem zboru je bilo tudi sklenjeno, prositi vse važnejše slovenske časnike, da še v naprej objavljajo sporočila zveze. Absolvente kmetijskih šol prosi zveza, da stalno zasledujejo v listih sporočila organizacije

DOMAČE NOVOSTI

* **Prihodnje knjige Vodnikove družbe bodo:**
1. Vodnikova pratika, ki bo zopet vsebinsko obilna in bo imela lepe slike. 2. Fran Roš, Zvesta četa. Povest bo kakor nalašč za prihodnje leto, ko se bo svet spominjal 20letnice nastanka svetovne vojne. Pisec opisuje predvojno celjsko mladino — iz katere sta zrasla tudi Malgaj in Puncer — njeno življenje, njene vzore in boje, pa tudi njeno pot čez Kalvarijo vseh front tja do koroških bojev po osvobojenju. Povest je spisana poljudno in živahno. 3. Ilka Waschtetova, Vraže dekletke. Pisateljica je zelo zanimivo obdelala Valvazorjevo dobo. Povest nas vodi z Valvazorjem na Vagenšperk, v Šmartno pri Litiji, v tedanje Ljubljano in končno v Krško, kjer Valvazor dovršuje svoje delo in življenje. Je živa in napeta slika takratnih prosvetnih in splošnih razmer. 4. Ivan Muc, Moja pot skozi Sibirijo. Preprosti slovenski vojak opisuje tu svojo usodo. Dolga leta je v družbi tujih potnikov potoval skozi Sibirijo, Kitajsko in Japonsko in na tej poti doživel marsikaj čudnega. Preprosto, a zanimivo pripoveduje o tej svoji poti. Knjiga bo imela slike.

* **Važna izprememba pri socialnem zavarovanju.** Te dni je ravnateljstvo OUZD v Ljubljani sklenilo, da se od 21. marca letos podaljša podporna doba od 26 na 52 tednov. Podaljšanih podpor bodo deležni oni člani, ki so bili v teku zadnjega leta pred boleznijo zavarovani in plačujoči člani vsaj 6 mesecev, odnosno so bili v teku zadnjih dveh let pred zadnjo boleznijo vsaj 12 mese-

ASPIRIN
TABLETE

so najbolj znano sredstvo
proti
PREHLADU,
glavobolu, zobobolu, revmatizmu in zoper bolečine v sklepih. Zahtevajte vedno originalne zavitke.

V. z. Jugeta k. d.
Zagreb, Gajeva 32.

BAYER

Oglas je registr.
pod št. br. 22.822
od 23. XII. 1932.

cev zavarovani, a niso v tem času uživali hrane in drugih dajatev zaradi boleznij in nesposobnosti za delo. Onim zavarovancem, ki so izčrpali 26 tednov že pred 19. marcem lani, se podporna doba ni podaljšala. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje je naročilo, da se pri priznanju porodniških dajatev ne morejo šteti članstva dveh zaporednih sezon, ker to ne ustreza zakonitim določilom. Člani pa si po izstopu iz dela lahko sami podaljšajo članstvo, in sicer v istem mezdnem razredu, v katerem so bili zavarovani nazadnje. Morajo pa plačati mesečni prispevek zadnjega meznega razreda najkasneje v štirih tednih potem, ko so zadnji dan delali. To je zakonita pot, po kateri morejo tudi sezonski delavci dobiti pravico do porodnih dajatev.

* **Trboveljski premog za državne železnice.** Spričo odločne borbe ministra dr. Kramerja in naših poslancev je ministrski svet sklenil, da se vprašanje razdelitve državnih naročil premoga izroči posebnemu odboru petih ministrov. Vprašanje bo rešeno najbrže do konca tedna in je upati, da se bodo povišale dobave iz trboveljskih revirjev

* **Načrt zakona proti kupčevanju s hranilnimi knjižicami.** Na eni zadnjih sej senata so senatorji Ivan Hribar, dr. Ravnihar in tovariši predložili načrt zakona za pobijanje nedopustne trgovine s hranilnimi knjižicami. V obrazložitvi naglašajo predlagatelji, da se v vsaki dobi najdejo ljudje, ki brezvestno izkoriščajo nesreče drugih. Tako so se tudi sedaj pojavili v Ljubljani, Zagrebu in drugod ljudje, ki za polovične in še nižje cene kupujejo hranilne knjižice denarnih zavodov, ki so v težkočah zaradi pomanjkanja tekočega denarja, in delajo z njimi nedopustne kupčije. Banska uprava dravske banovine je nekoga takega prekupevalca v svojem področju kaznovala z globo 1000 Din, obenem pa pozvala državnega tožilca, naj proti njemu uvede kazensko postopanje. Državno tožilstvo je izjavilo, da za to ni zakonske možnosti. Zaradi tega so se senator Hribar in tovariši odločili staviti predlog zakona, po katerem naj se kaznuje a) kdor ku-

puje terjatve do denarnih zavodov, izvirajoče iz hranilnih vlog ali vlog na tečajni račun, z namenom, da se pri tem okoristi; kdor se s sklepanjem takih kupčijskih poslov davi obrtno; kdor v listih objavlja, da kupuje ali prodaja hranilne knjižice in druge terjatve do denarnih zavodov. Zakon naj dobi obvezno moč 15 dni po objavi v «Službenih Novinah». Senat je ta predlog senatorja Hribarja in tovarišev sprejel z odobravanjem. Načrt se bo proučil.

* **Ne pošiljajte denarja v pismih v tujino!** Z odlokom finančnega ministrstva je ustavljeno pošiljanje denarnih pisem po pošti v tujino. Toda v zadnjem času se je ugotovilo, da se ta ukrep krši na ta način, da pošiljajo nekateri naš denar, tuje valute ali pa čeke v tujino v običajnih pismih, kar je v nasprotju z določili pravilnika o ureditvi prometa z devizami in valutami. Glede na to se občinstvo opozarja, da je tako ravnanje kaznivo in da bodo osebe, za katere se ugotovi, da na nezakonit način pošiljajo denar v tujino, najstrože kaznovane.

* **Jugoslovenski parnik se potopil.** V Split je prišla te dni vest, da se je potopil med Sicilijo in Tunisom jugoslovenski parnik «Vladimir». Nesreča se je pripetila 31. marca. Parnik je bil last kapitanov Jurčevića in Danka Božića. Moštvo parnika je rešil angleški parnik «Comanche» in ga prepeljal v Tunis. Kako se je nesreča pripetila, še ni znano.

* **Dve prometni nesreči.** Te dni se je v Spuhlji blizu kapelice neki motociklist vojak z vso silo zaletel v 72letnega posestnika Ivana Vicarja iz Brstja in ga podrl na tla. Starček je bil hudo ranjen na glavi in si je zlomil tudi levo nogo. Vicarja so prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer je za poškodbami umrl. — Na progi Pragersko—Kotoriba, blizu postaje Sv. Lovrenca, se je pripetila huda nesreča, ki je skoro zahtevala človeško žrtev. Ko se je bližal brzi vlak s Pragerskega, je blizu postaje Sv. Lovrenca vozil čez progo posestnik Andrej Peršuh. Mož je že v letih, naglušen in tudi slabo vidi, pa je preslišal znake lokomotive. Vlak se je zaletel v voz, odtrgal eno kravo in jo treščil s proge, druga je pa obvisela na odbijačih. Obe kravi sta bili ubiti. Zanimivo je, da je ostal voz na progi nepoškodovan in da se tudi Peršuhu ni prav nič zgodilo.

* **Smrten padeč z voza.** Y petek zvečer se je peljal Ivan Resnik, veleposestnik v Bukovem žlaku, s svojim enovprežnim vozom iz Celja domov. Pod Bežigradom na nekem ovinku, kjer cesta ni ograjena in je dva do tri metre globok jarek, je konj tako nesrečno zavozil v stran, da se je voz nagnil in se zvrnil s ceste. Resnik je padel na glavo, si zlomil tilnik in bil na mestu mrtev. Konj je medtem mirno stal na cesti in čakal. Nesrečo sta prva odkrila dva tovarniška delavca in jo javila G. Čatru, lastniku Bežigrada. G. Čater je telefoniral po reševalni avto. Ta je prišel, ni pa mogel več pomagati. Pokojnik, ki je bil daleč naokoli priljubljena osebnost, zapuščal ženo in štiri otroke. Prizadeti družini sožalje!

* **Požar.** V noči od četrta na petek je gorelo na Rudni vasi pri Radečah pri posestnici Mariji Hevanovi. Požar je nastal v gospodarskem splotju. Zgorela sta svinjak s štirimi svinjami in skedenj z domačim psom, ki je bil priklenjen. Domači sin, ki je spal na skednju, se je prebudil šele sredi požara in se komaj rešil sebe in pet glav živine.

* **Smrtna nesreča v Drešnji vasi.** Služkinja g. Kopšeta, policijskega uradnika v Celju, ki stane v Drešnji vasi pri Petrovčah, je šla pred zadnjo sredo v trgovino. Pri hiši gosp. Šribarja v Drešnji vasi je pridiral po cesti voz in jo vrgel na tla, pri čemer so šla kolesa služkinji čez glavo. Služkinja je dobila pri tem tako hude poškodbe, da je kmalu umrla. Voznika je orožništvo aretiralo.

* **Otrok je umrl zaradi opeklin.** Te dni so v ljubljansko bolnišnico pripeljali 14mesečno delavčevo hčerko Lucijo Maroltovo iz Dobrunj. Otrok je doma zvrnil nase lonec kropja in se poparil po vratu in po rokah. V bolnišnico so nesrečni Luciji nudili vso pomoč, toda ves trud

zdravnikov je je bil zaman. Lucija je v strašnih mukah umrla.

* **Solnce, ki posije v vsako hišo ...** Najsi bo v majhnem, starem mestu ali pa sredi večjega mesta — solnce, ki je potrebno pri beležu na planem, lahko posije v slednjo hišo: če se le rabi Schichtov Radion — to samodejno pralno sredstvo — pri žehtji. V Schichtovem Radionu je na milijone prizadevnih kisikovih mehurčkov, ki spravijo vso nesnago iz perila ter ga lepo in nežno obelijo. Schichtov Radion je tisto, kar je bil doslej belež na planem — ampak v pralnem kotlu.

* **Požar pri Sv. Juriju ob Taboru.** Požari v občini Sv. Jurija ob Taboru so zelo pogosti. Dne 29. marca je ob pol 11. ponoči rog gasilnega društva zopet naznanil vaščanom ogenj. Gorel je kozolec posestnika g. Janka Kobaleta na Taboru. Prvi so bili na licu mesta pevci cerkvenega pevskega zbora, ki je imel tedaj pevsko vajo. Pevci so preprečili, da se ni vnel tudi le nekaj metrov od prvega kozolca oddaljeni drugi kozolec, last istega posestnika. Drugi kozolec se je bil že vžgal, pa so požar hitro pogasili z vodo, ki so jo nosili v škafih iz vodnjaka. Kmalu je nastopilo tudi gasilno društvo iz Ojstrške vasi, za njim pa tudi gasilci iz Kaple. Ljudstvo pri Sv. Juriju ob Taboru se sprašuje, kdaj bo že vendar prišel požigalec v roke pravice.

* **Požar v Gorjah.** V eni zadnjih noči je nastal požar v znanem industrijskem podjetju «Vintgarju», ki je uničil gospodarsko poslopje. Mirno vreme in požrtvovalno delo podhomskih in gorjanskih gasilcev sta preprečili večjo nesrečo. Kako je nastal ogenj, še ni znano.

ZAMUDNIM NAROČNIKOM!

Pomlad prihaja v deželo in prva četrt leta bo kmalu pri kraju, vendar pa še mnogi naročniki niso obnovili naročnine. Da zamudnike opozorimo na njihovo dolžnost, smo priložili položnice. Zlasti za one, ki so še dolžni naročnino iz preteklega leta, je skrajni čas, da poravnajo dolžne zneske. Naročnik za «Domovino», «Domovina» za naročnike, je staro naše geslo. Žal nam je, da moramo naše zamudne prijatelje in prijateljice opozarjati na izvrševanje njihove častne dolžnosti do lista, ki ga vedno radi čitajo. **Kateri zamudnikov ne bo na ta poziv poravnal svojega dolga, ne bo prejel več velikonočne številke. Torej ne odlašajte plačila!**

Uprava «Domovine»

* **Med spanjem se je zadušil.** V pijanosti se je zadušil Poldi Pipovšek, po domače Kosov Polde, iz Petrovč. V nedeljo se je že zgodaj zjutraj skoro do nezavesti napil in se v takem stanju napotil spat v listje pod kozolcem g. Teržana v Petrovčah. Alkohol je moral precej hudo delovati, ker se je v spanju močno premetaval, pri čemer se mu je v odprta usta natrosilo listje, ki mu je ušlo v sapnik, kar ga je zadušilo.

* **Tragična smrt upokojenca.** V petek dopoldne je postal žrtev nesreče 68letni Anton Marn, upokojeni kurjač nekdanje steklarne v Zagorju. Zjutraj je na svoji njivici postavljaj kole za fižol in ko mu jih je zmanjkalo, je odšel na hrib Rigel in tam nasekal nekaj količev. Na precej strmem skalnatem hribu pa se mu je sprožilo kamenje pod nogami in skotalil se je kakih 40 metrov navzdol. Rudar Alojzij Lukač je videl iz svojega stanovanja, kako se je nesrečni starček lovil za

grmovje. Ko mu je pritekel s sosedi na pomoč, je bil siromak že v zadnjih izdihljajih. Ko je prispel zdravnik g. dr. Grum, je bil Marn že mrtev. Pokojnik je delal nad 45 let kot kurjač pri steklarni in tudi pri podjetju Abel in sinova, dokler ni bila steklarna ustavljena. Ker je ves čas plačeval prispevke v bratovsko skladnico, si je tako rešil skromno pokojnino.

* **Tifus, ki se je pojavil v koloniji brezdomcev v št. Lovrencu na Pohorju,** je zahteval v mariborski bolnišnici prvo žrtev. Umrla je Hedvika Trohova, stara 35 let.

* **Skrivnostna smrt.** V mariborski bolnišnici je umrl 28letni zasebni uradnik Cvetko Gobec. Prepeljali so ga tja v soboto zvečer mariborski reševalci iz neke gostilne, kjer se je mudil v večji družbi. Vzrok nenadne smrti še ni ugotovljen.

* **Žrtev hudih časov.** V nedeljo zjutraj se je odigrala na Stožicah pri Ježici žaloigra, katere glavni vzrok je v današnji hudi gospodarski stiski. 46letni Franc Čemažar, postrešček v Ljubljani in hišni posestnik iz Male vasi, je ob pol 7. odšel z doma, a kake pol ure nato so ga našli na Stožicah obešenega na hrastu. Hitro so odvezali nesrečnika. Pa je bilo vse prizadevanje zaman, ker je bil Čemažar že mrtev. Pokojnik je nekemu prijatelju podpisal menico za 1065 Din. V soboto je menica zapadla in Mestna hranilnica ljubljanska je Čemažarja terjala za plačilo. Poleg tega je dobil pokojnik poziv davčne uprave, ki ga je terjala za vsoto 1042 Din. Očividno ga je dvojno terjanje pognalo v obup. Pokojni Čemažar je bil vdovec in zapuščal štiri nepreskrbljene hčerke.

* **Najdena utopljenka.** V petek so opazili delavci in železničarji v Savi pri Trbovljah naplavljeno žensko truplo. Truplo je moralo ležati že dalje časa v vodi, ker je že precej razkrojeno in obleka na njem razpadla, tako da je bilo skoro golo. Utopljenka je morala biti srednje starosti in precej močna. Na roki je imela poročni prstan, na nogah pa črne nogavice, rjave nizke čevlje in preko teh obnošene gumaste črne snežke. Zaradi razjedene obraza bo težko ugotoviti istovetnost. Ker je pozimi izginila iz bližnjega Kleka žena posestnika Novaka, je bil ta takoj obveščen o najdbi. Posestnik pa je izjavil, da utopljenka ni njegova pogrešana žena.

* **Premožen mlinar je beračil.** Te dni se je neki premožen dolenjski kmet in mlinar peljal s svojim vozom in konjem kot siromak prosit po vaseh milodarov v živilih. Usmiljeni kmetje, pri katerih je znal primerno trkati na dobra srca, so mu dajali precej živil, ki jih je nalagal na voz. Pri tem poslu ga je zalotilo orožništvo. Možak pa je trdil, da je živila le nakupoval. Ugotovilo se je, da je prijati prosjak precej trden posestnik in mlinar, ki ima tudi prihranke.

* **Obsodba zaradi uboja.** Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je zagovarjal 65letni posestnik Josip Šujen iz Ciglencev. 8. februarja je čul na dvorišču svoje hiše sumljiv ropot. Pograbil je puško in ne da bi mnogo pomišljal, streljal na dvorišče. Nesreča je hotela, da je zadel svojega prijatelja Ivana Slamiča v prsa in je ta poškodbil podlegel. Šujen je bil zaradi nepremišljene ravnanja obsojen na šest mesecev, pogojno na dve leti ječe, poleg tega mora vdovi ubitega plačati 8000 Din odškodnine.

* **Dva v grobu, dva pred malim senatom.** Na Trati pri Kosovih so se fantje in dekleta 16. januarja zvečer zbrali na prejo. Proti polnoči so začeli plesati. Dva fanta sta vlekla harmoniko, ostalih 15 fantov pa se je z dekljici vrtelo in pilo žganje. Zastavni čevljarski pomočnik 22letni Jože Čadež je nabiral za godca in nabral 17 dinarjev. Zaradi 10 dinarjev pa se je vnel med njim in godcem Cirilom Jenkom prepir. Sprva je bilo vse tako nekako bolj v šali, pozneje pa je reč postala resna. Nož je zahteval za svojo žrtev Cirila Jenka, ki ga je Čadež strahovito zdelal. Prerezal mu je vrat in žilo odvodnico. Jenko je v nekaj minutah izkrvavel. Pred malim senatom v Ljubljani je bil Čadež obsojen le zaradi prekoračenja silobrana na osem mesecev strogega zaporja, v povračilo kazenskih stroškov in v plačilo odškodnine za pogreb 1000 dinarjev staršem. Državni tožilec je

prijavil priziv in revizijo. — Mali senat je nato obravnaval sličen žalosten dogodek. Pekovski pomočnik Josip Tomažič, ki je lani odslužil vojake, si je nameraval v Ljubljani ustanoviti lastno pekarno in se letos pred pustom poročiti s svojo izvoljenko Anico s Skaručne. Bil je marljiv in varčen dečko. Trda usoda pa mu je prekrizala vse načrte. 19. februarja zvečer se je peljal na kolesu iz Ljubljane k svoji zaročenki. Spremljala sta ga dva prijatelja. Ko so privozili do Skaručne, so bili napadeni. Neki možak je z nožem sunil Tomažiča na tako nenavadno mesto, namreč na notranjo stran desnega komolca, da mu je prerezal žilo odvodnico. Tomažiča so sicer prepeljali na zaročnikin dom, toda že po eni uri je umrl zaradi izkrvavitve. Uboja je bil osumljen 40letni Jakob Volkar iz Vojskega, občina Zlatopolje. Obtoženec je sicer v bistvu priznal dejanje, toda izgovarjal se je, da je bil v silobranu. Priča Lojze Zganjar, ki je bil v obtoženčevi družbi, je izjavil: «Vozila sva se iz Sore na zapravljivčku. Ko sva srečala fante, je dejal: „Počakajva jih in nabijva!“ Priča Jože Starč, ki je bil tudi zraven, je trdil: «Hitro je bilo vse gotovo! Tema je bila. Volkar je pozneje res rekel: „Nega sem zdajle močno špiknil.“ Obtožencu se torej zagovor s silobranom ni posrečil in je bil zaradi uboja obsojen na dve leti robije kakor tudi v povračilo stroškov kazenskega postopanja in stroškov za pogreb.

* **Hude posledice neprevidnosti.** V znani ljubljanski gostilni «Pri sodčku» se je zgodila te dni huda nesreča. V gostilni je nenadno počil strel, začul se je bolesten krik, takoj nato pa je prihitela vsa zbegana na ulico natakariča, 24letna Katica Simuničeva. K natakariči Katici Simuničevi je prišla na obisk 30letna brezposelna natakariča Anica Piškurjeva, doma iz Malega Mlačeva. Obe sta si pripovedovali različne novice. Tedaj pa je stopila Simuničeva k omari in med pogovorom vzela v roko avtomatično pištolo, češ, da jo je odvezla svojemu zaročencu, in sicer zaradi tega, ker se je bala, da se mu ne pripeti nesreča. Med govorjenjem pa je nenadno počilo in že se je zgrudila pod srce ranjena Piškurjeva poleg omare na tla. Hudo ranjeno Piškurjevo so prepeljali z reševalnim avtom v bolnišnico, kjer so ji nudili pomoč. Simuničevo so takoj nato aretirali. Vse priče so na policiji izpovedale, da je šlo zgolj za nesrečo. Piškurjevo stanje je sicer hudo, vendar pa ne smrtno nevarno.

* **Zlobna roka požigalca.** V Prepoljah je nekdo podtaknil ogenj pri Jakobu Rojčiču in Janezu Bregu. Zgorelo jima je vse. Tudi se je vnelo poslopje pri Draškoviču in požar se je razširil še na poslopji Jurija Sagadina in Jakoba Rozmana. Zaradi hudega severa je bilo omejevanje požara nemogoče.

* **Umor na Marijin praznik.** Na Marijin praznik so se fantje stegli v Trojnu pri Laškem. 22letni Janez Lenart, pristojen v občino Presečno, pošta Slivnica pri Celju, bivajoč v vasi Lahomnu, je dobil smrtonosno rano v pleča in desno nogo in takoj izdihnil. Franc Klezin, kmečki sin, star 23 let, iz vasi Trojna, je pa dobil hude rane v levo roko in pleča in so ga morali takoj prepeljati v bolnišnico v Celje. Laško orožništvo je tri osumljence zaprlo.

* **Dolenjska roparska družba pod ključem.** Po napornem šestdnevem zasledovanju razbojnikov, ki so v noči od 23. na 24. marca oropali posestnico Marijo Femčevo in izvršili vlom pri posestniku Francu Jakliču v Veliki Bučni vasi in v zidanico posestnika Franca Kosa iz Jablane, na svojem povratku pa še rop pri posestniku Francu Papežu v Zdinji vasi, se je orožnikom posrečilo izslediti in poloviti razbojniško tolpo, ki šteje pet oseb. Pri ropih so sodelovali: 33letni posestnik Franc Žagar iz Golušnika, 20letni Anton Potočar iz Zdinje vasi, 24letni zidar Alojzij Košljar iz Češnjic, 44letni posestnik Ivan Golob iz St. Petra, oče osmih otrok, in 30letni delavec Franc Jerač iz Mirne peči, zdaj na Trški gori. Aretiranci so sprva orožnikom rop tajili, pozneje pa je Alojzij Košljar prvi priznal zločin. Kolovodja je bil Franc Žagar, ki je imel na roparskem pohodu s seboj

revolver in nabito karabinko. Pri Fremčevi je Žagar prvi planil v sobo, posvetil na postelji ležeči gospodinjji v obraz in zavpil: «Baba, denar ali smrt!» Ko je dobil 40 Din, zlatino in obleko, ji je ukazal, naj se vleže na tla. Isto sta morala storiti tudi 14letna nečakinja Marija Koračinova in 15letni Franc Rifel, nato pa jih je razbojnik pokril z rjuho. Po izvršenem ropu so se napotili roparji v njen vinski hram, kjer so pili in jedli. Zatem so izvršili ostale vlome. Ko so orožniki vodili razbojnike na kraje njihovih zločinov, so jih morali braniti pred vaščani, ki so jih hoteli linčati. Vsa pohvala gre orožnikom iz Kronovega in Novega mesta, da so v tako kratkem času razkrili zločinsko družbo.

* **Zločinska roka požigalca.** Na Dravskem polju od lanskega poletja požar za požarom uničuje lepe domačije. Skoro v vseh primerih je vzrok požara zagoneten. Očitno je, da je bila na delu zločinska roka požigalca. Te dni zjutraj je gorelo v Trnišah pri Sv. Marjeti pri Kirbišu. Pogorelo je poslopje, v katerem je imel mnogo kmetijskega lesenega orodja, ki ga izdeluje. Istega dne je gorelo pri posestniku Vodušku na Ješenci, kjer pa je nastal ogenj po nesreči, ker so se vnele saje. V noči na petek pa so imeli velik požar v Hočah. Okoli ene je nastal ogenj in zajel pet gospodarskih poslopj posestnikov Franca Babiča in Ivana Preloga. Na mestu požara so bili najprej hoški gasilci, nato so prihiteli na avtomobilih z motorkami še gasilci iz Maribora, Pobrežja, Razvanja, Bohove in iz Frama. Skupnemu naporu se je posrečilo silo plammenov zaječiti, tako da se ogenj ni razširil na stanovanjska poslopja. Tudi živino so gasilci rešili iz gorečih hlevov, zgorela pa je ena krava. Tudi tu je vzrok požara zagonetka.

* **Usodna posledica vročekrvnosti.** Veliki kazenski senat v Mariboru je zopet moral razpravljati o krvavem zločinu kot posledici vročekrvnosti našega podeželja. Na zatožni klopi je sedel 23letni posestniški sin Franc Škofič iz Zikavcev pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah, ker je s strelom iz lovske puške ranil svojega tovariša in soseda Karla Škofiča tako hudo, da je ranjenec kmalu nato izdihnil. Po obtožnici se je zgodila krvava zgodba takole: Lani 16. maja se je obdolženec sprl s pokojnim Karlom Škofičem in njegovim bratom ter so se ob tej priliki sprli. Zato sta bila obdolženec in pokojnik obsojena na 30, odnosno 20 dni zapora. Očividno je že tedaj nastalo med njima prikrito sovraštvo, ki pa se ni pokazalo izpod krinke prijaznih obrazov. Baje je že v lanskem avgustu obtoženec med potjo, ko je šel k sodišču k Sv. Lenartu, da odsedi svojo kazn, nekim znancem izjavil, da bo na povratku iz zapora postrelil vse one, ki so mu pripomogli s pričevanjem do te kazni. Navidezno pa je ostalo prijateljstvo med obtožencem in sosedom nerazrušeno. Bilo je 17. novembra minilega leta, ko se je mudil Karel Škofič pri obdolžencu. Nekaj časa so med prijateljskim kramljanjem pili jabolčnik, nato pa je obdolženčeva mati naglana obdolženca in njegovega brata na njivo repo pulit, čemur sta se pa fanta uprla in je obdolženec celó mater sunil tako močno, da je padla. Mati je pobrala kos opeke in mu jo vrgla v glavo, da je pričel močno krvaveti. Tedaj je priskočil pokojni Karel Škofič in hotel baje udariti mater, kar pa je preprečil obdolženec. Med obema mladeničema je nastalo sovražno razpoloženje, zavrela jima je kri in planila sta vsak po primerno orožje, s katerim sta se vrnila na dvorišče, ki je postalo nekaj trenutkov pozneje pozorišče krvavega zločina. Medtem ko je pokojni Škofič dvignil desnico s cepcem in hotel udariti nasprotnika po glavi, je ta nameril proti njemu lovsko puško in tudi že sprožil. Strel je zadel Karla Škofiča v trebuh in mu razmesaril vsa čreva. Karel je klecnil na kolena in se oprl z rokama ob tla gnojnične jame, nato pa se je dvignil in odšel, držeč se za trebuh, domov, kjer je čez poldrugo uro umrl. Poškodba je bila po izjavi zdravnikov, ki sta raztelesila truplo, smrtna in bi bila vsaka zdravniška pomoč brezuspešna. Na prijavo svojega brata in očeta je bil obdolženec aretiran. Pri zaslišanju je izjavil, da sta se s po-

kojnim Karlom Škofičem ruvala in je pripisati le nesrečnemu naključju, da je tedaj pokojnik zgrabil za cev puške in jo obrnil proti sebi v trenutku, ko se je puška nehote sprožila. Vsak namen poškodovanja ali uboja pokojnika obdolženec odločno zanika. Senat je spoznal Franca Škofiča za krivega zločina v smislu obtožnice in ga je obsodil na 18 let robije in trajno izgubo častnih državljskih pravic.

* **Pustolovščina nepovabljenega svata.** Te dni so prijeli orožniki nekega 25letnega čevljarskega pomočnika iz Cegelnice pri Naklem. V ponedeljek 20. februarja se je vršilo v Rakovici pod Sv. Joštom pri posestniku Francu Grošlju ženitovanje. Gostom se je pridružil nepovabljen omenjeni čevljarski pomočnik. Pil je in jedel do štirihterih zjutraj. Pred odhodom pa je zamenjal svojo ponošeno suknjo z novo, lastnino posestnika Jakoba Mazijskega iz Zgornjega Zabukovja. Orožnikom se je posrečilo, da so odkrili in aretirali tatu. Mazi je dobil suknjo nazaj. Nepovabljeni svat se je izgovarjal, da je vzel suknjo pomotno, češ, da je moral hiteti, ker so ga hoteli vaški fantje preteptati. To pa ni bilo res.

* **Ciganski vlomilci na Dolenjskem.** Pri Sveti Barbari v Kostreni je bil izvršen v hišo Marije Kopajtičeve izredno drzen vlom. Izginilo je najrazličnejše blago v vrednosti okrog 100.000 Din. Nekaj manufakturnega blaga in drugih predmetov so našli pozneje skritih na polju in so kmalu tudi ugotovili, da so izvršili tatvino trije ciganski bratje Hudoroviči, in sicer 27letni Marko, 38letni Božo in 40letni Ivo, z njimi pa je bil še 30letni Valentin Derenija. Z večjim delom ukradenega blaga so cigani neznano kam pobegnili.

* **Nevarne poškodbe z nožem.** V nedeljo se je sprl v neki gostilni v Vevčah z nekim pivcem 32letni Bernard Smrekar iz Dobrunj. Nasprotnik je zgrabil nož in prizadejal Smrekarju hude rane v prsa in na roko. Nevarno ranjenega delavca, ki je izgubil mnogo krvi, je prepeljala reševalna postaja v ljubljansko bolnišnico.

* **Poljskavski požigalec požiga.** V eni zadnjih noči je nastal ogenj pri posestniku g. Marčiču na Zgornji Polskavi. To je že 12. žrtev požara v teh krajih. Bržkone so postala tla na Spodnji Polskavi požigalcu prevročja, da se je prestavil iz Spodnje na Zgornjo Polskavo. Goreti je začelo ob tričetrti na 11. ponoči v gospodarskem poslopju. Na kraj požara so takoj prihiteli gasilci iz Spodnje in Zgornje Polskave in orožniki s Pragerskega. Gospodarsko poslopje je zgorelo do tal.

* **Zagonetna smrt starega preužitkarja.** Ptujsko sodišče vodi preiskavo o zločinu, ki se je zgodil pri Sv. Urbanu pri Ptujju v noči na nedeljo. Žrtev tega zločina je 70letni preužitkar Franc Bezjak, ki je pred dvema letoma prodal svoje posestvo Zorčiču pri Sv. Urbanu in si na svoji nekdanji domačiji izgovoril svoj kot in preužitek. Starec se je mnogokrat pritoževal, da ni zadovoljen s svojo oskrbo. V noči na nedeljo pa ga je nekdo umoril s tem, da mu je zadal 17 ran z nožem. Zločina so osumili 17letnega slaboumnega Antona, sina posestnika Zorčiča. Toda vse kaže, da fant ni morilec.

* **Vlom v župnišče.** V nedeljo zjutraj so vdrli neznani zlikovci v župnišče v Svibnem pri Radečah. Odnegli so dve hranilni knjižici, in sicer eno od Okrajne posojilnice v Radečah, drugo pa od Ljudske posojilnice v Ljubljani. Poleg tega so odnesli tudi okoli 1100 dinarjev v gotovini.

* **Uboj v spanju.** Matevž Uršič, 75letni bivši posestnik iz Črešnjevcev pri Sv. Petru pod Svetimi gorami, je šel v četrtek zvečer spat. Med spanjem ga je v njegovem stanovanju v Konšpergu napadel s kolom neki možki. Uršiča so prepeljali v bolnišnico, kjer je umrl.

* **Razkritje zločina po treh letih.** Med decembra leta 1930. so našli kmetje vrhu Golobinjaka pri Mirni peči v snegu na neki njivi mrtvega 20letnega posestniškega sina Antona Jarca iz Globodola. Vsi so mislili, da se je fant napil, obtičal v snegu in zmrznil. Zaradi tega je bil po običajnem mrliskem pregledu izvršen tudi pogreb. Pozneje pa so se začele po vsej okolici

VELIKO

veselje bo vse leto v rodbini, ako si nabavite manufakturno blago v Trgovskem domu — Stermecki, ker tu so cene zelo nizke, izbira ogromna, blago pa izvrstne kakovosti. Zahtevajte vzorce platna, gradla, cefirja, sukna, kamgarna, volne, svile, klota, poplina, kretona, tiskovine, sploh vsega manufakturnega blaga.

Trgovski dom

Stermecki

Celje št. 97

Vzorci in cenik zastoj.

širiti govorice, da je bil mladenič napaden in ubit. Po preteku nekaj tednov so po nalogu novomeškega sodišča mladeniča odkopali in izvršili raztelesenje, ki je ugotovilo, da je imel pokojnik zaradi silnega udara z nekim topim predmetom razbito lobanjo. Zagonetna mladeničeva smrt je dala mnogo opravka mirnopedskim orožnikom, ki so po dolgotrajnem in vestnem zasledovanju naposled le izsledili ubijalce. Te dni so aretirali brata Alojzija in Antona Plavca in njunega tovariša Ignaca Kovačiča iz Spodnjega Golobinjaka pri Mirni peči. Ugotovilo se je, da so ti trije s pokojnim Jarcom 14. decembra leta 1930. pili v neki zidnici in se v vinjenosti z njim sprli. Vsi trije so Jarca napadli z gorjanci. Eden od njih je potem hudo poškodovanega Jarca prevrnil preko bribe na njivo, kjer je ta obležal in umrl. Dva fanta, ki sta vse to videla, sta o zločinu doslej molčala, ker sta se bala maščevanja. Zdaj pa sta vse izpovedala. Oba Plavca in Kovačič so bili izročeni novomeškemu okrožnemu sodišču.

* **Krvava borba zaradi deklet.** Predzadnje nedeljo so praznovali fantje na Zgornji Beli god svojega tovariša. Med njimi je bil tudi 27letni zidarski pomočnik Janez Orehar. Okrog polnoči so se vračali z gostije domov. Na vaški poti pa jih prestreže druga skupina fantov pri Kovačevi žagi. Med njimi je bil tudi 23letni delavec Janežič Anton. Janežič in Orehar se že dolgo časa nista nič kaj prijazno gledala ter sta se že večkrat sprla zaradi deklet. To pot je Janežič s svojo družbo očitno Oreharja pričakoval. Srečanje ni moglo biti slučajno, ker je imel Janežič pri sebi velik kuhinjski nož, ki ga je skrival pod suknjo. Ko sta se obe skupini srečali, je skočil Janežič proti Oreharju, potegnil izpod suknje nož in mu ga na lepem porinil v stegno desne noge. Ostali fantje so ju med bojem pustili sama. Skupaj sta potem oba odšla proti Srednji Beli in se vso pot prepirala ter grozila drug drugemu z nožema, Janežič s kuhinjskim, Orehar pa z navadnim žepnim nožem. Pred Janežičevim domom sta se zopet spoprijela. Sedaj pa je bil Orehar močnejši in je vrnil Janežiču mlo za drago. Zabolal ga je z nožem v desno stegno in mu tudi zadal precejšnjo rano. Ko sta bila tako oba ranjena, jima je bilo dosti in sta se ločila, ko je obema steklo malo prevroče krvi. Zanimivo je, da sta potem,

ko sta za silo prebolela rani, drug drugega naznanila orožnikom. Oba hočeta biti nedolžna in trdita vsak zase, da sploh noža nista imela s seboj.

* **Če imaš tisočake v žepu.** Delavec Gregor Lamovž z Viča je prišel nedavno iz Amerike. Pridno je delal tam in si prihranil nekaj tisoč dolarjev. Na svojo nesrečo se je pa seznanil z brezposelnim 26letnim monterjem Maksom Gašperlinom iz Ljubljane. Ta je znal Lamovžu pihati tako na dušo, da mu je Lamovž zaupal hranilno knjižico z vlogo 60.000 Din, češ, naj jo nese shraniti v Mestno hranilnico. Maks je vzel knjižico, namestu v hranilnico pa jo je ubral k nekemu zakotnemu mešetarju, ki kupuje hranilne knjižice in posoja denar na oderuške obresti. Maks in zakotni mešetar sta sklenila kupčijo, na podlagi katere je dobil Gašperlin 20.000 Din posojila, knjižico je pa seveda pustil za jamstvo. Ko je imel Maks 20 tisočakov v žepu, mu je postala Ljubljana premajhna, a tudi tla prevročna in zato je jadno izginil iz mesta. S tolikim denarjem se da nekaj časa prav udobno živeti in tega se je zavedal tudi Maks. Ubral jo je naravnost na naš sinji Jadran. Z znanecem sta imenitno živela na Sušaku, od tam pa sta jo ubrala v Šibenik. Mesečni dni je Maks tako živel v vlogi milijonarja. Seveda mu ni manjkalo dobrih znancev in prijateljev. Naposled je pa Maksu in njegovemu prijatelju zmanjkalo denarja, tako da niti za povratek nista imela. Priromala sta kar peš v Ljubljano. Malo nerodno je bilo Maksu, ko je stopil na domača tla, kajti zvedel je, da ga policija že zasleduje s tiralico. Ker je bil brez beliča v žepu, se je sam javil na policiji in priznal svoje grehe.

* **Dva udušena požara.** Nedavno je začelo goret v stanovanjski hiši na posestvu inž. Mosdorferja v Trambergu. Ogenj je uničil podstrešje. Zahvala gre požrtvovalnosti gasilcev od Sv. Vida in pa vaščanom, ki so ogenj pogasili. — Pred dnevi se je zbrala večja družba pri posestniku Krapš v Lěščah, kjer so kuhali žganje. Okoli 3. zjutraj so zapazili ogenj v gospodarskem poslopju, a so ga še ob pravem času pogasili in preprečili večjo nesrečo. Sum požiga je padel na nekega Matevža Žumra. Orožnikom je osumljenec požig priznal, češ, da se je hotel maščevati nad fanti, ki so ga nekoč pretepli.

* **Nepismenost v Julijski krajini.** Julijska krajina je veljala poleg južne Tirolske še leta 1921. kot pokrajina, ki je imela v Italiji najmanj nepismenih ljudi. Fašistična vladavina je vsa leta, odkar je na vladi, proglašala pobijanje nepismenosti kot eno svojih glavnih nalog. Kadarkoli so se določevali novi krediti za šolstvo, je fašistični tisk hvalil fašistično prosvetno politiko. Skrbno so listi beležili podatke o novih šolah in pričakovati je bilo, da bo nepismenost znatno nazadovala. Napovedovali so, da je v Julijski krajini v nekaj letih sploh ne bo več. Podatki statističnega urada, ki so bili pred kratkim objavljeni, pa pričajo na veliko iznenadenje vse javnosti baš nasprotno. V zadnjem desetletju je število nepismenih v vsej državi povprečno nazadovalo na 21 odstotkov, v Julijski krajini pa se je več kakor podvojilo, tako da znaša sedaj 13 odstotkov. Julijska krajina se je pomaknila na šesto mesto med italijanskimi deželami, čeprav je vladavina še posebej skrbela za njeno izobrazbo, ker je pri tem zasledovala povsem politične cilje, hoteča čimprej potalijantiti slovensko manjšino. Poleg državne šole so v Julijski krajini postoterele svoje delovanje tudi zasebne šole, a je vse njihovo prizadevanje pokazalo prav nasprotno uspehe.

PREKMURSKI GLASNIK

Alkohol je zahteval žrtev. Na Jožefovo je bilo zbrano v Cankovi mnogo ljudstva, ki je od blizu in daleč prihitelo na žegnanje. Še iz sosednje Avstrije so prišli in posebno mnogo fantov je bilo iz Žetincev. Seveda se je iztočilo mnogo ptjače in vplivi so se poznali že v zgodnjih popoldanskih urah. Na več krajih je prišlo do prepira,

toda brez hujših posledic, dokler se niso fantje proti večeru pošteno spoprijeli pred Voglerjevo gostilno. V splošnem tepežu je v hudih ranah obležal na bojišču Josip Fönos, mizar iz Cankove, oče štirih otrok. Čeprav so ga takoj prepeljali v bolnišnico v Radgono, je poškodbam podlegel. Sum uboja je takoj padel na brate Martince. Dva sta doma iz Žetincev (Avstrija), a najstarejši je iz Gederovcev. Ko so jih orožniki prijeli na begu, so vsi tajili krivdo. Pri orožnikih pa je najmlajši Franc zašepetal starejšemu bratu, da je on nekoga zabolal, in to je starejši brat pred sodnikom potrdil. Pod težo dokazov je slednjič Franc dejanje priznal. Braniti je hotel le svojega brata, ki so ga fantje baje brez povoda pobili na tla in ga obdelovali s pestmi in koli. Ko je to videl, je slepo potegnil nož in sunil v najbližjega. Tako je alkohol spet zahteval za žrtev družinskega očeta štirih nepreskrbljenih otrok, a za mladim življenjem so se zaprla jetniška vrata za dolgo dobo.

NAŠI NA TUJEM

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršiti vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice. 56

ZANIMIVOSTI

× **Požiganje iz daljave.** Francoska mornariška oblastva, ki navzlic skrbni preiskavi še niso mogla ugotoviti, kako je nastal požar na parnikih «Georgesu Philipparju» in «Atlantiqueju», se zanimajo za poizkuse belgijskega inženjerja Edmunda Vanderstegen, ki ne izključujejo možnosti, da se lahko ladja zažge s pomočjo radia na velike razdalje. Vanderstegen je nedavno v Gentu v navzočnosti predstavnikov belgijske vlade pokazal možnost požiganja na daljavo. Med predavanjem je pa vključil v dvorani majhen oddajni radijski aparat, ki je povzročil 12 km od Genta požar. Za požig na daljavo sta potrebna oddajni aparat na kratke valove in sprejemni aparat, točno prilagoden oddajnemu. V sprejemnem aparatu je žica, ki se s sprejemanjem valov na določene dolžine razbela in zažge gorljive snovi ali pa povzroči eksplozijo naboja. Sprejemni aparat je sicer v svoji konstrukciji preprost, mora pa biti izdelan zelo točno, kar pa moderni tehniki ne dela posebnih težav. Vanderstegenovi poizkusi so se dobro obnesli. Vanderstegen prihaja na podlagi svojih poizkusov do zaključka, da sta bila oba francoska parnika zažgana s pomočjo radia. Oba parnika sta začela goret istočasno na več krajih in zato lahko domnevamo, da je bilo na obeh več sprejemnih aparatov, ki so jih zažgali valovi tajnega oddajnega aparata. Čeprav je domneva belgijskega inženjerja o požigu francoskih parnikov malo verjetna, se francoska oblastva vendar živo zanimajo za njo.

× **Tisoč ribičev na ledni grudl.** V Kaspiškem morju je zalotil večjo skupino ribičev vihar, ki je odtrgal ledno grudo, na kateri so se bili utaborili. Piš je odgnal grudo na morje, tako da si nesrečniki niso mogli pomagati. K sreči so siromake opazila letala, ki so ukrenila potrebno, da so rešili ribiče.

× **V Nemčiji razmerno ni mnogo Židov.** V Nemčiji je prav za prav malo Židov, in sicer 600.000, to je 0-9 odstotka vsega prebivalstva. Poljska ima 13 odstotkov Židov, Madžarska 6-3 odstotka, v Solunu je 38 odstotkov Židov, v New Yorku je skoro vsaki tretji meščan Žid. V Berlinu je 4-3 odstotka, v Hamburgu pa 1-7 odstotka Židov od vsega prebivalstva.

× **Obljuba dolg dela.** Med svetovno vojno je zahajal v slaščičarno v nekem angleškem mestu starejši gospod, ki se je zagledal v 9letno gospodarjevo hčerko. Mala Daisy se je rada pestovala na kolenih priletnega Farleya in se igrala z njim. Gospod jo je božal in tako se je kmalu razvilo med njima veliko prijateljstvo. Priletni gospod ji je v šali večkrat dejal: «Ko doraseš, se poročiš.» Minilo je 16 let in zdaj je že odrasla Daisy prišla gospoda za besedo. Gospod pa se ni nič upiral in je navdušeno stopil z njo pred oltar. Srečni ženin je župan mesta Dovra, 70letni Farley.

MALI OGLASI

99 **Ženitna ponudba.**
Slovenec, živeč na Francoskem, se želi seznaniti zaradi ženitve in vrnitve v domovino z gospodično, staro od 20 do 25 let, ki ima vselej do gospodinjstva in kako posestvo bodisi v ljubljanski, bodisi v mariborski okolici. Ponudbe sprejema uprava «Domovine».

98 **Dve lepi posestvi,**
prvo veliko, drugo manjše, ležeči blizu ceste (obsejane njive — vse v dobrem stanju), proda po zmerni ceni Božič Josip, Stope št. 35, pošta Sevnica ob Savi.

1000 Din plačam,
ako vam «Radio-Balzam» ne odstrani kurjih oces, bradavic, bul, trde kože i. pod. — Vse domače in tuje preparate sem poskusil, a sem se prepričal, da je Vaš «Radio-Balzam» pri pravilni in zadostni uporabi najboljši med vsemi, zato ga vsakomur priporočam. Franc Brenčič, galahterijski sedlar na Vrhniki. — Zahtevajte povsod samo «Radio-Balzam». — Lonček 10 Din (proti vnaprejšnjemu plačilu) in 18 Din (po povzetju). Dva lončka 28 Din. Trije lončki 38 Din. Razpošilja ga R. Cotič, Ljubljana VII. (Šiška), Kamniška (Janševa) ul. št. 10a.

91 **Obleke, nogavice in vse potrebščine**
kupite najugodnejše v trgovinah Franca Senčarja v Mali Nedelji in v Ljutomeru.

97 **Usnjarskega vajenca**
sprejme proti celotni oskrbi Fr. Čebular, usnjar na Igu-Studencu.

Brezobrestna posojila
za nakup premičnin in nepremičnin, doto, razdolitve itd. dajo proti poroštvu, zaznambi ali vkupitvi: «Kreditne zadruge». Ljubljana, p. p. 303 Sprejemajo se zastopniki.

Velikonočna prodaja!

Damski polčevlji la. boks 68 Din. Moški polčevlji la. boks 68 Din. Damski sandaleti 68 Din, boljši 88 Din. Moška srajca 19 Din. Spodnje hlače 10 Din. Damska svilena kombineža 25 Din. Moška pletena letna srajca 28 Din. 10 m nebeljenega platna 50 Din. 10 m belega platna 66 Din. 1 kg mešanega perja 9 Din. Vrtni složljivi stol 49 Din.

Razpošilja trgovska hiša **IVAN SAVNIK, Kranj št. 4**
Zahtevajte še danes brezplačne vzorce perja in cenik!

USTANOVA 1912

Sanatorium Emona
Ljubljana Komenskega ul. 4.

Oskrbnina: I. razr. Din 100.—, II. razr. Din 80.—
Zdravnik: Dr. FR. DERGANČ, šef-primarij v. p.

Za velikonočno streljanje
nudim papirne topiče in petarde s topovsko detonacijo, kateri popolnoma nadomeščajo streljanje z železnimi možnarji ter so popolnoma varni in enostavni pri uporabi; nadalje krasne sortirane rakete, brezdimen bengaličen ogenj za umetno razsvetljavo in razne ognjarske izdelke po zmerni ceni. Da morem ugoditi vsem željam cenjenih naročnikov, prosim pravočasnega naročila z navedbo železniške postaje na začasni naslov:

Koštomaj Franc, pirotehnik, Cret pri Celju.
Topiči kal. a po 5 Din, topiči kal. b po 7 Din, petarde po 2 Din.

× **Zažigal je, da bi lahko prvi javil ogenj.** V mestni kazini v Nici je v zadnjem času nenavadno pogosto gorelo, toda 15letni sluga K. Blanc je vedno o pravem času zapazil ogenj in obvestil gasilce, odnosno upravitelja, da je ob pravem času prišla pomoč. Upravitelju so se ti požari zdeli sumljivi, zato je dal nadzirati prostore. Kmalu so ugotovili, da je vsakokrat podtaknil ogenj omenjeni sluga. Ko so ga vprašali, zakaj je to delal, je odgovoril: «Zažigal sem zato, da sem lahko prvi obvestil o požaru upravitelja in se mu prikupil.»

× **Mačka je rešila življenje celi družini.** Gotovo nenavaden dogodek se je pripetil nedavno v Rimu. Mačka je rešila življenje sedmim ljudem. Razkrila je zločinsko zaroto in poginila, ko je rešila življenje družini svojega gospodarja. Mladi Josip Vitali se je nekega jutra prikazal v hiši svojega tasta. Stopil je v kuhinjo, kjer je tašča kuhala meso v bakrenem kotlu. Po kratkem razgovoru z ženo je Vitali z neko pretvezo dosegel, da je žena za nekaj čaka zapustila kuhinjo. Čas odsotnosti stare ženičke je Vitali porabil za to, da je natrosil v kotel nekaj strihnina in nato naglo odšel. Opoldne je prišla h kosilu vsa družina: poleg žene še mož in pet sinov. Eden sinov je zgrabil kos mesa in ga del v usta. «Za vraga!» je vzkljknil in vrgel meso iz ust. Seveda so tudi ostali takoj odložili vilice. Medtem je mačka, ki je ležala pod mizo, popadla košček mesa, ki ga je vrgel na tla sin, in ga pojedla. Nekajkrat se je stresla in takoj poginila. To se je izvršilo vse v silni naglici. Družina je takoj o vsem obvestila policijo. Ta je dala raztelesiti mačko in v želodcu so našli veliko količino strihnina. Tudi na mesu, ki je ostalo še na mizi, so našli toliko strihnina, da bi se bila z njim lahko vsa družina zastrupila in pomrla. Takoj so aretirali Vitalija in in njegovega brata, ki sta hotela na ta način umoriti vso družino. Vitali je hotel spravi s sveta družino, da bi njegova žena podedovala premoženje po tastu.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Čudno vprašanje.
A: «Povejte odkrito, ali so vam bolj všeč ženske, ki mnogo govore, ali druge...»
B: «Katere druge?»

Izpred sodišča.
Boltežar je ukradel hlače, pa ga je sodnik po posrečenem zagovoru njegovega zagovornika oprostil.
«No, Boltežar, oproščen si, le pojdi domov», mu pravi zagovornik tiho, a Boltežar se pa ne gane.
«Zakaj ne greš domov?» ga vpraša zagovornik.
«Gospod doktor, čakam, da odidejo priče, ker imam ukradene hlače na sebi...» odgovori Boltežar.

Pred sodnikom.
Sodnik: «Ali ste udarili tožitelja v afektu?»
Toženec: «Ne, na vežnih stopnicah.»

Ženska prebrisanost.
Zdravnik: «Gospa, svetujem vam hoditi mnogo zrak, kopati se često in nositi lažje obleke.»
Mož (doma): «No, kaj ti je pa rekel zdravnik?»
Žena: «Da moram takoj v zdravilišče, potem pa v gore in da si moram takoj kupiti nekaj novih lahkih oblek...»

Jesenska ljubezen.
A: «Dejala mi je, da me smatra za razumnega in značajnega moža.»
B: «Hm, svetujem ti, da si premisliš vzeti v takih poznih letih ženo, ki te izkuša varati že pred poroko...»

Srečna žena.
A: «V enem pogledu je žena radijskega napovedovalca na boljšem.»
B: «V katerem pa?»
A: «Ona vsaj ve, kje se njen mož mudi.»

Med prijatelji.
A: «Potrebujem 100 dinarjev in ne vem, kje bi jih dobil.»
B: «Oh, mislil sem že, da si jih hočeš izposoditi od mene...»

Če bi vedel.
Triletni Mihec se vrne z izprehoda in noče sezuti čevljev. Mamica ga okara, češ, da vendar ni prišel na svet zato, da bi lenobo pasel, temveč zato, da bi pridno delal.
«Če bi bil to vedel, pa ne bi bil prišel na svet...» se je odrezal Mihec.

Ribe hitro rasejo.
A: «Meni se zdi, da ribe strašno hitro rasejo.»
B: «Kako to?»
A: «Zato, ker je ščuka, ki jo je ujel naš sosed poleti in o kateri nam vsak da pripoveduje v krčmi, od dne do dne večja...»

Delo
v današnjih hudih časih si preskrbiš še najlažje vsakdo s tem, da si urediš doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezujemo izdelane pletenice, dobavljamo prejo in izplačujemo mezo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi delati in zaslužiti, pišite zaupno po brezplačna navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2, oddelek 5.

Na pljučih bolni.
Več tisočev ozdravljenih.
Zahtevajte takoj knjigo o moji **NOVI UMETNOSTI HRANJENJA**, ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da se bolezen naglo premaga. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnenje konča bolezen.
Resni možje zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem bolje za Vas.
Povsem zastoj dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša naša naklada za brezplačno razpošiljanje samo **10.000 izvodov**, pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike.
Zbiralno poštno mesto:
Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. 491.

Za Veliko noč smo pripravili bogato izbiro najdovršenejših čevljev.

Prinašamo najlepše vzorce zadnje mode!

LJUBLJANA: Aleksandrova cesta št. 1 MARIBOR: Slovenska ulica št. 12

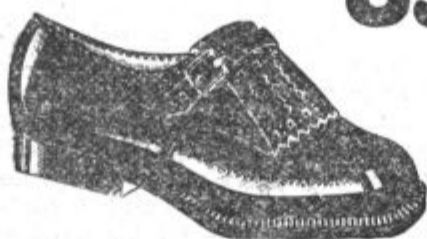
Miklošičeva cesta št. 14 CELJE: Aleksandrova ulica

MURSKA SOBOTA in v vseh večjih krajih države.

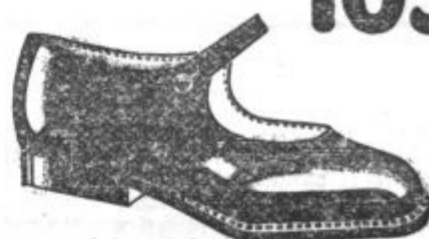
Din 40

Higijenični čevlji za otroke, črni ali rjavi, od št. 18 do 27 Din 40.—, 17 laka Din 55.—.

Din 85

Sportni čevlji za deklice in dečke z okrašenim jezikom iz rjavega boksa, prvovrstni podplati. Stev. 26 in 27 Din 85.—, od št. 28 do 30 Din 95.—, od št. 31 do 35 Din 125.—, od št. 36 do 39 Din 155.—.

Din 105

Mlade gospodične nosijo samo ta elegantni čevlji iz črnega ali rjavega boksa v različnih kombinacijah.

Din 125

rjavi ali črni barvi, z elegantno visoko in nizko peto.

Din 165

Eleganten čevlji na zaponko in v salonski obliki, z visoko ali nizko peto, iz laka ali rjavega boksa, v različnih kombinacijah.

Din 195

Iz črnega ali rjavega jelenjega usnja, krasno kombinacije z lakom ali rjavim boksom. Na promenadi najelegantnejši čevlji.

Din 195

Din 125

Udoben moški polčevlji iz črnega ali rjavega usnja.

ORIGINAL GOODYEAR WELT

izdelava, najdovršenejša oblika, iz črnega ali rjavega boksa in iz laka.

Okusna izbira vseh vrst nogavic, kopit in drugih potrebščin ter vsega potrebnega pribora: „PEKO“ kreme, politure itd., ki vam le pod pristno znamko „PEKO“ zajamčijo trajnost oblike, lep sijaj in izgled čevlja.

ŽENSKI VESTNIK

Rižev kripnik. Skuhaj četrt kile riža na mleku. (Mleka vzemi približno tri četrti litra.) Kuhani in hladni riž pretlači skozi sito. V skledi pa mešaj deset dek sirovega masla, 10 dek sladkorja, malo limonove lupinice in soka, dve žlici ruma in pet dek zmletih orehov ali mandeljnov. Ko si dobro zmešala, primešaj še dva rumenjaka, pretlačeni riž in sneg dveh beljakov. Stresi v pomazano pekačo ali kozo in speci. Ali pa deni v pomazan pudingov môdel, ga zapri in v sopari kuhaj eno uro. Daš z malinovitj sokom na mizo.

Kripnik iz rezancev. Ko kuhaš juho za kosilo, zemi mesa četrt kile več in ga skuha v juhi.

To meso drugi dan drobno sesekljaj ali zmelji na strojčku. Rezance skuha, kuhane ocedi, polij z mrzlo vodo in jih spet dobro ocedi. Žlico sirovega masla in dva rumenjaka dobro mešaj, da naraste, potem primešaj meso, žlico kisle smetane, malo popra, zelenega peteršilja, žlico naribanega sira, kuhane rezance in sneg dveh beljakov. Vse skupaj dobro zmešaj in stresi v pomazano kozo, nato pa speci. Lahko daš na mizo solato ali pa paradižnikovo omako.

Listnica uredništva

Dortmund-Mengede. Hude besede, ki se ne morejo kar tako tiskati. Vprašanje je seveda tudi, ali je vse točno.

Karlovač. Slika bi stala okoli 150 Din.

Eschweiler. Ne vemo, kako boste napisali. Snov sama na sebi je že zanimiva. Morda nam pošljete, da vidimo. Bo pa naj kratko napisano!

Gorenji Logatec. Prepozno prejeli.

Bunčani. Premalenkostna zadeva in še žaljiva po vrhu.

Oselica. Tako ne gre, ker je pač danes povsod na svetu hudo, a tisto, nad čemer se pritožujete, ni najhujše zlo.

S. V. Dopisov, kakor smo jih prejeli ta mesec dvoje, podpisanih od S. V., ne moremo priobčiti, ker je v obeh preveč obrekovanj in natolecvanj. Ne smete smešiti ali žaliti ljudi po prestani kazni. Šmarje pri Jelšah. Prepozno!

Sv. Bolfenk na Kogu. Prepozno!

Sevnica. Prepozno prejeli,